

**KAPOSVÁRI EGYETEM
GYAKORLÓÓVODA**

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2014.

TARTALOMJEGYZÉK

I. BEVEZETÉS	4. oldal
I.1. Az óvoda helyzetelemzése	4. oldal
I.1.1. <i>A Kaposvári Egyetem Gyakorlóóvoda adatai</i>	<i>4. oldal</i>
I.1.2. <i>Személyi feltételek</i>	<i>4. oldal</i>
I.1.3. <i>Tárgyi feltételek</i>	<i>5. oldal</i>
I.2. Pedagógiai filozófiánk	7. oldal
I.3. A gyermekcsoportok szervezése óvodánkban	8. oldal
II. ÓVODAI ÉLETÜNK	9. oldal
II.1. Óvodaképünk	9. oldal
II.1.1. <i>Az óvoda működésével kapcsolatos általános alapelvek</i>	<i>9. oldal</i>
II.1.2. <i>Az óvodapedagógiai főiskolai hallgatók képzésével kapcsolatos alapelvek</i>	<i>10. oldal</i>
II.1.3. <i>A hallgatókkal szembeni elvárásaink pedagógiai programunk eredményes megvalósítása érdekében</i>	<i>11. oldal</i>
II.2. Gyermekképünk	11. oldal
II.3. Óvodai nevelésünk céljai	12. oldal
II.4. Az óvodai nevelés fő feladatai	14. oldal
II.4.1. <i>Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei</i>	<i>14. oldal</i>
II.4.2. <i>Egészséges életmódra nevelés</i>	<i>15. oldal</i>
II.4.3. <i>Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés</i>	<i>16. oldal</i>
II.4.4. <i>Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés-nevelés megvalósítása</i>	<i>17. oldal</i>
II.5. A gyermeki tevékenység formái	19. oldal
5.1. <i>A betirend, napirend szervezeti keretei</i>	<i>19. oldal</i>
5.2. <i>Játék</i>	<i>20. oldal</i>
5.3. <i>Munka</i>	<i>21. oldal</i>
5.4. <i>Tanulás</i>	<i>22. oldal</i>
II.6. A fejlesztés tartalmi eszközei	23. oldal
6.1. <i>Anyanyelvi és irodalmi nevelés</i>	<i>23. oldal</i>
6.2. <i>Ének-zenei nevelés</i>	<i>24. oldal</i>
6.3. <i>Vizuális nevelés</i>	<i>24. oldal</i>
6.4. <i>Mozgás, mozgásos játékok</i>	<i>25. oldal</i>
6.5. <i>Külső világ tevékeny megismerése</i>	<i>26. oldal</i>
II.7. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök	27. oldal
III. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE	29. oldal
III.1. Óvoda-család	29. oldal
III.2. Óvoda-bölcsőde	30. oldal
III.3. Óvoda-iskola	31. oldal
III.4. Kapcsolat egyéb intézményekkel	32. oldal
III.4.1. <i>Kapcsolat a fenntartóval</i>	<i>32. oldal</i>
III.4.2. <i>Kapcsolat a gyermekek egészségügyi ellátását segítő szervekkel</i>	<i>32. oldal</i>
III.4.3. <i>Kapcsolat a szakszolgálattal</i>	<i>33. oldal</i>
III.4.4. <i>Kapcsolat a Gyermekjóléti Szolgálattal</i>	<i>33. oldal</i>

III.4.5. <i>Kapcsolat a társintézményekkel</i>	34. oldal
III.5. Egyéb kapcsolataink	35. oldal
IV. ÓVODAI ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK	37. oldal
V. SAJÁTOS FELADATOK	40. oldal
V.1. Gyermek-és ifjúságvédelem.....	40. oldal
V.2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése	42. oldal
V.2.1. <i>Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése</i>	42. oldal
V.2.1.1. <i>Sajátos nevelési igényű gyermekek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése, nevelése</i>	42. oldal
V.2.1.2. <i>Tehetséggondozás</i>	43. oldal
V.2.2. <i>Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése</i>	44. oldal
V.3. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek.....	45. oldal
V.4. Szolgáltatásaink.....	46. oldal
VI. AZ ÓVODAI NEVELÉS DOKUMENTÁLÁSA	47. oldal
VII. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	50. oldal
VIII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK	55. oldal
IX. FELHASZNÁLT IRODALOM	58. oldal

I. BEVEZETÉS

I. 1. Az óvoda helyzetelemzése

I. 1.1. A Kaposvári Egyetem Gyakorlóóvoda adatai

Az óvoda neve: Kaposvári Egyetem Gyakorlóóvoda

Az óvoda címe: 7400 Kaposvár, Füredi út 76.

Az óvoda fenntartója: Kaposvári Egyetem

Címe: 7400 Kaposvár, Guba Sándor u. 40.

Óvodai csoportok száma: 6 gyermekcsoport

Intézményünk Kaposvár város egyik nagy forgalmú, négysávos útja mellett található, mégis zöldövezeti, környezetben. Az óvoda vonzáskörzete a szomszédos lakótelep és családi házas városrész.

Óvodánk a városból és a környező településekről is fogad gyermekeket. A hozzánk érkező gyermekek eltérő családi háttérrel rendelkeznek, a szülők között egyre több a munkanélküli, a nehéz anyagi körülmények között élő. Az intézmény 1950-től funkcionál óvodaként, 1999. augusztus 15-től pedig helyszíne az óvodapedagógus-hallgatók gyakorlati képzésének.

Az óvoda két alapvető funkciót lát el:

1. A köznevelési rendszer intézményeként az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését biztosító, óvó-védő, szociális és személyiségfejlesztő funkciót.
2. A Kaposvári Egyetem gyakorlóintézményeként elsősorban az óvodapedagógus-hallgatók gyakorlati munkára való felkészítését. A Pedagógiai Kar egyéb alapképzéseihez (tanító, gyógypedagógus, csecsemő és kisgyermekgondozó) pedig hospitálási lehetőséget biztosít.

Óvodánkban a helyi pedagógiai programban megfogalmazott nevelési célrendszer értelmében végezzük nevelő munkánkat. Gyermekeink egészséges fejlődéséhez biztosítjuk a programunkat szolgáló, tudatosan tervezett feltételrendszert. Tiszteletben tartjuk a gyermek mindenekfelett álló érdekét, többek között, hogy szabadon alkothasson, lehetőség szerint kísérletezhessen és kreativitását fejleszthesse az óvodai élete során. Bátorítjuk őket a szabad véleménynyilvánításra.

I.1.2. Személyi feltételek

Az intézmény minden dolgozója megfelelő szakképzettséggel rendelkezik, és többen egyéb szakképesítést is szereztek. (gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógytestnevelő, nyelv-és beszédfejlesztő).

Az óvoda nevelőtestülete színvonalas munkát végez, szakmai igényesség és nagyfokú gyermekközpontúság jellemzi a pedagógusokat. Az intézmény erős és jól működő hagyományrendszerre építi pedagógiai programját és változatos tevékenységeit.

A Pedagógiai Kar hallgatóinak gyakorlati képzése során, annak színvonalas teljesítése érdekében a főiskolai oktatók és a szakvezető óvodapedagógusok között hatékony munkakapcsolat és szakmai párbeszéd zajlik.

Nevelőtestületünk létszáma: 14 fő.

- 1 fő óvodavezető
- 12 fő óvodapedagógus – szakvezető (teljes munkaidős álláshelyen)
- 1 fő óvodapedagógus – szakvezető (belső helyettes)
- 1 fő

Óvodánkban összesen 27 fő dolgozik.

Főiskolai végzettségű óvodapedagógus	14 fő
Pedagógiai asszisztens	2 fő
Szakképzett dajka	6 fő
Gazdasági ügyintéző	1 fő
Egyéb munkakörben foglalkoztatott (konyhai dolgozó, takarító)	4 fő
Karbantartó	1 fő

Óraadóként heti 4 órában 1 fő logopédus foglalkozik a gyermekekkel.

A pedagógiai munka és a hallgatói képzés zavartalan ellátása érdekében célunk, a stabil dolgozói közösség erősítése és a humán erőforrás fejlesztése.

A nevelői munkát közvetlenül segítik a szakképzett dajkák minden csoportban, és óvodai szinten két pedagógiai asszisztens. Tevékenységük közvetlen irányítói az óvodapedagógusok, akikkel szoros együttműködésben végzik gondozási – nevelési feladataikat.

Személyiségükkel, munkavégzésükkel kapcsolatban fontosnak tartjuk, hogy:

- feltétel nélkül fogadják el és szeressék a gyermekeket,
- feladatkörüket az óvodapedagógus kérésének megfelelően önállóan legyenek képesek ellátni,
- beszédük tiszta, jól érthető legyen,
- személyiségüket pozitív érzelmi megnyilvánulás jellemezze
- a pedagógusjelöltek tevékenységét is segítsék.

I. 1.3. Tárgyi feltételek

Óvodánknak két különálló épülete van. Az alsó épületben kettő, tágas, galériával ellátott csoportszoba található. A hozzájuk tartozó szociális helyiségek jól szolgálják a gyermeki szükségletek kielégítését. Ebben a részben kap helyet, a HACCP előírásainak megfelelően működő, felújított, önálló főzőkonyhánk, és felnőtt étkező, a hozzá tartozó raktárakkal, szociális helyiségekkel, és a gazdasági irodával.

A felső épületben három gyermekcsoport, az erre a célra kialakított, ideális méretű, (galériával megnövelt játéktér) világos csoportszobákban működik, a hozzá tartozó,

önálló használatú szociális helyiségekkel. Negyedik csoportszobánkat szükségmegoldásként a 2000-ben megépített tornateremben alakítottuk ki, az óvodapedagógus hallgatók gyakorlati képzésének zavartalan működése érdekében. Emiatt a tornatermet nem tudjuk funkciójának megfelelően használni. A fennálló helyzet több szintéren okoz komoly nehézséget munkánkban és egyben a gyakorlati képzés jó színvonalának megvalósításában is. Az óvoda gyakorlólhelyi működtetése is nehézkes a helyiségek hiánya és mérete miatt. A hallgatókkal a megbeszélések a folyóson és az öltözőben történnek.

A kötelező minimális eszközeink és felszereléseink a funkcióink ellátása szempontjából elavultak. A nevelőmunkához szükséges eszközök minimálisan rendelkezésre állnak. A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek részben adottak, karbantartásuk, bővítésük elengedhetetlen.

A 2000-ben elkezdett infrastrukturális fejlesztés anyagi háttérének megteremtése érdekében, partnereinkkel együtt keressük a pályázati lehetőségeket.

Meglévő csoportszobáink esztétikusak, játék és fejlesztő eszközökkel jól felszereltek, többnyire természetes anyagból készült kiegészítők teszik széppé. Kreatív lehetőséget nyújtanak óvodásaink részére a szabad játékhoz. Természetes hatású, biztonságos gyermek bútorok, élhető teret nyújtanak óvodásainknak.

Udvarunkon nagy zöld területek, „szánkózó” domb, műfüves, gumi téglás pálya és árnyékot adó fák biztosítják a gyermekek jó közérzetét. A természetes anyagokból készült, esztétikus udvari játékaink sokoldalú mozgáslehetőséget teremtenek számukra. A feltételrendszer fokozatos bővítésére, az új lehetőségek felfedezésére változatlanul keressük a megoldást.

Óvodánkban 1991 óta működik a „Gyermekvilág” Alapítvány. Az óvodai nevelés - fejlesztés keretein belül, gyermekeink személyiségének fejlődését, ismereteik bővítését szolgálja. Alapítványunk folyamatosan támogatja a tanulást segítő eszközök beszerzését, a tárgyi feltételek javítását.

I.2. Pedagógiai filozófiánk

Filozófiánk:

- Munkánk a gyermeki személyiség önmagához viszonyított teljes kibontakoztatását segíti, a gyermeki jogok és alapvető szabadságuk maximális tiszteletben tartásával.
- Óvodai nevelésünk teljes időtartamában érvényre juttatjuk a differenciált bánásmód pedagógiai elvének érvényesülését, a felzárkóztatást, és tehetséggondozást.
- Valljuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik, biztosítva a gyermekek harmonikus együttnevelését.
- Óvodapedagógusaink élnek módszertani szabadságukkal, szem előtt tartják a gyermek mindenek felett álló érdekét, és modellként szakmai, emberi, pedagógiai mintát adnak az óvodapedagógus hallgatóknak.
- Óvodánk tovább halad az integráló/inkluzív nevelés útján, melynek hosszú múltja van intézményünkben. Tiszteletben tartja a nemzetiséghez való hovatartozást és segíti a migráns gyermekek társadalmi integrálását.
- Valljuk, hogy a gyermek-pedagógus kapcsolatrendszerében dől el a nevelési folyamat siker. A nevelő munka középpontjában a gyermek áll.
- Nyugodt, szeretetteljes, gondoskodó, biztonságos légkört teremtve, a gyermeki szabad játék elsődlegességét hangsúlyozzuk.
- A gyermekek érdekének védelmében alakítjuk óvodánk életét, melyhez az itt dolgozók hivatásszeretete, a gyermekek és szülők tisztelete, egymás értékeinek megbecsülése párosul.
- Az óvodai mindennapokban megjelenik a kompetencia alapú nevelés szemlélete.

Alapelvünk, hogy

- minden gyermek egyedi, így nevelésüket és fejlesztésüket az egyénenként változó testi és lelki szükségleteikhez kell igazítanunk,
- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- nevelésünk segíti személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- az általunk alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek fejlettségi szintjéhez, személyiségének sajátosságaihoz igazodnak.

Az óvodapedagógus személyével kapcsolatos elvárásaink:

- munkáját a törvényi előírásoknak megfelelően, magas fokú szakmai tudatossággal és hitelességgel végezze
- személyiségét humanizmus, optimizmus, kiegyensúlyozott döntésképesség jellemezze
- nyújtson mintát a gyerekek, a szülők és a pedagógus jelöltek számára kommunikációjában és tevékenységében egyaránt,
- legyen igénye az önképzésre, folyamatosan újítsa szakmai tudását,
- pedagógusi és szakvezetői munkájában egyaránt érvényesüljön pozitív emberi-szakmai értékrendje,
- munkavégzésében és a partnerekkel való együttműködésében egyaránt jelenjen meg a kivárás, tolerancia, tapintat és az empátia,
- szülőkkel való kapcsolat alakításában legyen kezdeményező, folyamatosan keresse a megújulás lehetőségét, és alkalmazza az együttgondolkodás változatos módszereit, módjait.

I.3. A gyermekcsoportok szervezése óvodánkban

Óvodánkra a heterogén és a részben osztott csoportok szervezése egyaránt jellemző. A gyermekcsoportok kialakításánál az óvoda vezetője figyelembe veszi a szülők igényeit, a csoportlétszámot, a nemek arányát, valamint a gyermekek életkorát.

II. ÓVODAI ÉLETÜNK

II.1. Óvodaképünk

II.1.1. Az óvoda működésével kapcsolatos általános alapelvek

- Az óvoda működése során épít, az állami irányítás szabályozóira, (2011.évi CXC törvény a köznevelésről, gyermekvédelmi törvény, ONAP) és figyelembe veszi az óvodahasználók elvárásait és igényeit.
- A komprehenzivitás jegyében történik a gyermekek felvétele, az óvodai férőhelyek függvényében a jelentkezőket mindenféle megkülönböztetés nélkül fogadjuk.
- A csoportalakítás a gyermekek életkori sajátosságai, és a szülők igénye alapján történik.
- Tárgyi feltételek minőségi és optimális biztosítása érdekében, alapítványi, illetve a pályázati lehetőségeket is kihasználjuk a rendelkezésre álló erőforrások mellett.
- A folyamatos szakmai megújulás érdekében valósítjuk meg a szervezett továbbképzések, a belső fejlesztés és önképzések folyamatát, (szakirányú továbbképzés, szakmai viták, hospitálások, szakirodalom olvasása).
- Az eredményes nevelőmunkánknek megfelelően alakítjuk kapcsolatrendszerünket.
- A kettős funkcióból adódó feladatok miatt, fontosnak tartjuk a stabil nevelői állomány kialakítását, a fluktuáció csökkentését, a csoportban dolgozó felnőttek közötti harmonikus együttműködés erősítését.
- A családdal való együttnevelés kapcsán tisztázzuk kompetenciáinkat. Kiemeljük a család szerepének elsődlegességét, és az óvoda kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepét.
- Az óvoda segíti a főiskolai kart feladatai teljesítésében, a gyakorlati problémák ismeretében jelzi az elméleti képzés módosításának szükségességét, javaslatot tesz megoldásukra.
- Az óvodapedagógus élő rendszeres szakmai kapcsolatot ápol a főiskolai oktatókkal a szakmai megújulás érdekében, a felsőoktatás fejlődési tendenciáit figyelemmel kíséri.
- A gyermekek neveléséhez kapcsolódó pedagógiai alapelvek teljesüléséhez a kompetenciaalapú óvodai nevelés szemléletét iránymutatónak tartjuk.
- Az óvoda pedagógiai tevékenység rendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodás korú gyermek fejlődésének és nevelésének feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő,- szociális,- nevelő,- személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés övezi, melyet az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú attitűddel valósít meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermeki személyiség fejlődését, egyéni képességeinek kibontakoztatását.

- Óvodai nevelésünk során a különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek megfelelő személyre szabott fejlesztés alkalmazását, megvalósítását tartjuk szem előtt.

Az alapelvek megvalósítása érdekében, programunk gondoskodik:

- az érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő tevékenységről, az egyéni szükségletek kielégítéséről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játéokra, hangsúlyosan a szabad játékra,
- a játékon keresztül sokszínű és az iskola megkezdéséhez szükséges képességek fejlesztéséről,
- a módszerek változatos alkalmazásával a tanuláshoz való pozitív érzelmi viszony megalapozásáról,
- a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről,
- a családdal együtt - a családi nevelés kiegészítőjeként - a gyermeki személyiség sokirányú fejlődéséről, fejlesztéséről,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált fejlesztéséhez szükséges feltételek biztosításáról.

II. 1.2. Az óvodapedagógus hallgatók képzésével kapcsolatos alapelvek

- A főiskolai kar óvodapedagógiai szakának szakfelelősével és a képzésvezetővel folyamatosan egyeztetjük feladatainkat, mindkét fél igényeinek és lehetőségeinek tiszteletben tartásával.
- A hallgatók a gyakorlat megkezdésekor tájékozódnak az óvoda működését meghatározó dokumentumokról, azok betartása részükről is követelmény.
- A szakvezető - hallgató kapcsolattartása az őszinte, harmonikus együttműködésen alapszik.
- A hallgatói esélyegyenlőség érdekében, szem előtt tartjuk a differenciált segítségnyújtás megvalósítását.
- Az óvodapedagógia hagyományos értékeit és megújulási törekvéseit felhasználva, biztosítjuk a módszertani szabadság érvényesülését, az óvodapedagógusok és a hallgatók számára egyaránt.
- Biztosítjuk, hogy a hallgatók az elméletben szerzett ismereteiket gyakorolhassák.
- A hallgatók gyakorlati munkavégzése során, építünk önállóságukra, tiszteletben tartjuk személyiségüket, ehhez kapcsolódó jogukat.
- A gyakorlat folyamatában fontosnak tartjuk a pedagógus pályához való pozitív érzelmi viszony megalapozását.

- A közösen megfogalmazott célok elérése érdekében, a szakvezetők folyamatosan tájékozódnak az elméleti kurzusokról, a főiskola által készített gyakorlati útmutatókról, a képzési követelményekben megfogalmazott feladatokról, melyeket a munkavégzésükben hasznosítanak.
- Az óvoda dolgozói modellértékű munkavégzésükkel mintát nyújtanak a gyermekek, szülők és az óvodapedagógus hallgatók számára.

II.1.3. A hallgatóval szembeni elvárásaink pedagógiai programunk eredményes megvalósítása érdekében

- A gyakorlatra felkészülten, a hivatás iránti alázattal, az óvoda értékeit elfogadva, pontosan, esztétikus külsővel érkezzen;
- Empatikus magatartásával tisztelje a gyermeket, szülőket, az óvodában dolgozó felnőtteket, valamint hallgató társait;
- Az elmélet során megszerzett tudásával, pozitív, szeretetteljes attitűdjével, aktív, tevékeny részvételével segítse a gyermekek fejlődését;
- Az óvodában töltött gyakorlati időt önmaga fejlődése és a gyermekek fejlesztése érdekében hatékonyan töltsse;
- Az óvoda dolgozóival és az óvodát látogatókkal szembeni (szülők, gyermekek) viselkedését, kommunikációját a mások elfogadása, tisztelete jellemezze;
- Ruházata legyen helyzetnek megfelelő, praktikus, egyszerű és esztétikus;
- Törekedjen az óvoda rendjének, tisztaságának, értékeinek megőrzésére, az esztétikus környezet alakítására.

II.2. Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk középpontjában a GYERMEK áll, aki szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyben.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően törekszik minden gyermek számára az egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosítására, és meglévő hátrányaik csökkentésére, és kerüli az előítéletek kibontakozását.

Elfogadjuk és valljuk, hogy minden gyermek hordoz magában értékeket:

- az egyéni fejlődését elősegítő - individuális értéket.
- a szűkebb és tágabb környezet, az emberi közösség fejlődését segítő - közösségalkotó értéket.

Úgy kívánjuk a gyerekeket nevelni, hogy:

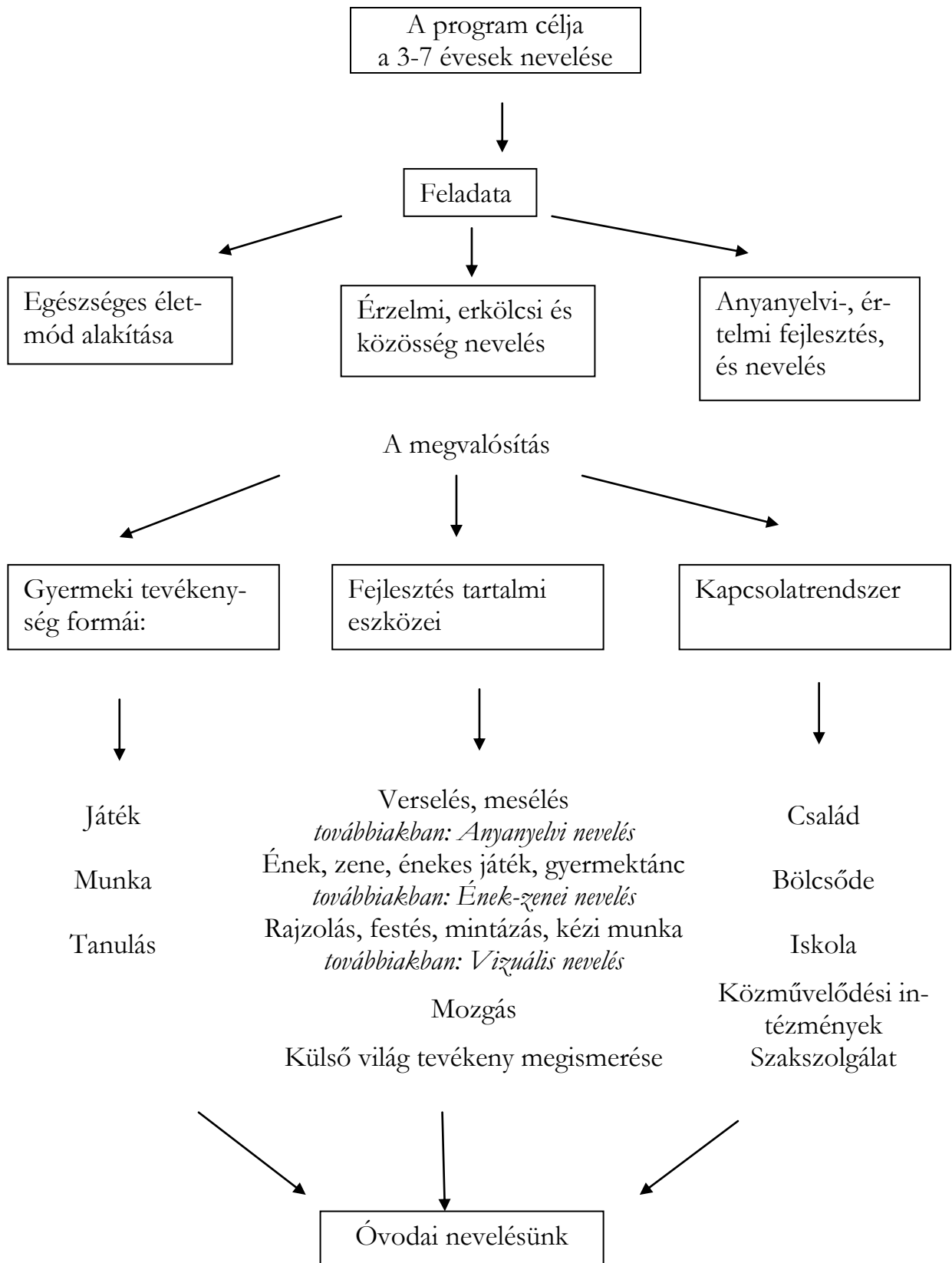
- szívesen járjanak óvodánkba, biztonságban, jól érezzék magukat,
- testileg, lelkileg egészséges maradjanak
- érzelmekben gazdagodjanak,
- váljanak képessé érzelmeik adekvát kifejezésére, mások érzelmeinek felismerésére
- legyenek toleránsak, együtt érzők, segítők,

- probléma érzékenyek és kreatívak,
- önállóságra törekvők és mások érdekeit elfogadják,
- legyenek képesek kifejezni saját szükségleteiket
- alapozódjon meg a világra való nyitottságuk, érdeklődésük
- szeressék környezetüket, tiszteljék szüleiket, társaikat, felnőtteket,
- kötődjenek a szűkebb és tágabb környezethez, (család, óvoda, város, táj) annak hagyományaihoz,
- a hagyományok iránt legyenek fogékonyak, az identitástudat elemi szintjén álljanak,
- óvják a természetet.

II.3. Óvodai nevelésünk célja, hogy:

- az óvodáskorú gyermekek személyisége sokoldalúan fejlődjön az óvodapedagógusok fejlesztő tevékenysége hatására, az alapvető emberi szükségletek és emberi jogok tiszteletben tartására alapozva;
- testi-lelki-szociális jólét biztosításával az óvodai mindennapokban érvényesüljön a gyermek mindenekfelett álló érdeke;
- az óvodáskor végére – az óvodai és családi neveléssel közösen – a gyermekek rendelkezzenek az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges kompetenciákkal;
- érvényesüljön az egészségtudatos, preventív szemlélet;
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek a számukra szükséges bánásmód mellett képességeik önmagukhoz mértén pozitívan, kimutathatóan fejlődjenek;
- kialakuljon a gyermekek környezettudatos szemlélete és magatartásában tetten érhetők a kialakított szokás és szabályok betartása, annak tudatában, hogy minden emberi cselekedet nyomot hagy a természetben;
- érvényesüljön a mindennapokban a kulturális sokféleség tudatos tiszteletben tartása, erősödik a gyermekek önazonossága;
- az egyetem gyakorlóintézményeként az óvodapedagógus hallgatók sikeresen készülhessenek fel a hivatásukra, alakuljanak ki pedagógusi személyiségjegyeik, fejlődjenek óvodapedagógusi speciális képességeik.
- tájékozási lehetőséget biztosítsunk a pedagógiai kar egyéb szakos hallgatói számára

Óvodai nevelésünk rendszerábrája

II.4. Óvodai nevelésünk fő feladatai

- ***A kisgyermek korúak egészséges életmódra nevelése,***
- ***érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése,***
- ***anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelése.***

II.4.1 Az egészségnevelés és környezeti nevelés elvei:

A gyermekek egészséges életmódra nevelése és környezettudatos magatartásuk megalapozása, saját egészségükhöz és a természeti környezethez való pozitív viszony alakítása kiemelt feladatunk. Az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelést minden gyermekkel kapcsolatosan egyedi jellegűnek tekintjük.

Pedagógiai gyakorlatunk része a gyermekek testi-lelki egészségének megóvása és fejlesztése, valamint a szülők körében annak tudatosítása, hogy az egészség kiemelten fontos érték.

A teljes körű egészségfejlesztéssel és környezettudatos neveléssel összefüggő feladatok megvalósítása, amelyek különösen kiterjednek:

- Az egészséges táplálkozás: Naponta tejtermék, zöldség vagy gyümölcs, illetve gabonaalapú élelmiszereket biztosítunk a gyermekek számára. Kerüljük a magas só, zsír és cukor tartalmú ételeket. Az egészséges táplálkozás jó szokásait játékon (pl. babakonyhai szerepjátékok, piacos játék vendéglős stb.) keresztül is közvetítjük a gyermeke felé. A napi tevékenység alkalmat teremt arra, hogy maguk is aktívan részt vegyenek az ételek elkészítésébe, salátakészítés, süteménysütés.
- A mindennapos testnevelés alkalmával, a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával, a motoros készségek fejlesztésével a gyermek egészséges fejlődését biztosítjuk. A mindennapokban 10 perces frissítő mozgásokat szervezünk, amennyiben lehetséges a szabadban. A családokat segítjük abban, hogy a gyermekek számára szervezett sportolási lehetőségeket helyben biztosítsuk: gyermektorna, úszás, néptánc.
- A lelki egészség fejlesztés, a viselkedési függőségek kialakulásának megelőzése: nyugodt és kiegyensúlyozott fejlődéshez szükséges légkört teremtünk óvodánkban, kiemelten figyelünk a gyermekek lelki egészségére, viselkedésével kapcsolatos változásokra, a családdal rendszeresen tartjuk a kapcsolatot. Az egészséges életmód kialakítását szerep- és szituációs játékokon keresztül valósítjuk meg.
- A bántalmazás és erőszak megelőzése érdekében különös figyelmet fordítunk a gyermekek lelki egészségének megóvására, ezen belül a gyermek elhanyagoltságára és bántalmazás megelőzésére, kizárására. Az óvoda tevékenyen közreműködik a gyermekek veszélyeztettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha intézményünk a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól. Észlelés esetén a gyermekvédelmi felelős az óvodavezetővel megindítja a szükséges intézkedéseket.

- A baleset-megelőzés érdekében a csoport szokás és szabályrendszerének mielőbbi kialakítását tartjuk szem előtt, illetve a tevékenységek során a gyermekek figyelmét felhívjuk a balesetek elkerülése végett.
- A személyi higiéné kialakítása fontos a betegségmegelőzés érdekében, melyet ebben az életkorban játékon keresztül lehetséges leghatékonyabban fejleszteni. A személyi higiéné kialakítása az öltözködésen, tisztálkodáson és pihenésen keresztül valósul meg. Ezen területekhez kapcsolódó szokások, képességek elsajátításához fejlesztő, szerepjátékaink is kiváló lehetőséget biztosítanak.
- Az ökológiai szemléletmód alakítása kiterjed a környezettel való együttélésre nevelésre, amely magában foglalja a környezet tényleges védelmét, beleértve a természetes és mesterséges környezetet is; Olyan szokásokat, és viselkedésmódokat alapozunk, illetve azon képességek tudatos fejlesztésén munkálkodunk, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus együttélés, a helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel kialakításához. Nevelésünk célja a környezetünket érintő egyéni felelősség megalapozása, tudatosítása.

II.4.2. Egészséges életmódra nevelés

Célunk az egészséges életmód kialakítása során, hogy

- az óvodás kor végére alapozódjanak meg a gyermekben az egészséges életvitelhez szükséges készségek, jártasságok, szokások,
- váljon természetes igényükké a testápolás, az egészséges életmód, betegségmegelőzés és lelki egészségvédelem szokásai.

Feladataink ennek érdekében:

- a gyermekek gondozása, testi – lelki szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- higiéniai szokások, szabályok kialakítása és erősítése, az intimitás tiszteletben tartásával,
- az egészséges életmód alakításában az óvoda és a család szokásainak összehangolása,
- a gyermekek egészségének védelme,
- a fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- az egészséget védő környezet formálása, a családok bevonásával,
- az egészséges életmódra neveléssel kapcsolatos városi rendezvényeken, programokon való részvétel,
- a nyár elején megszervezett „Erdei ovi” alkalmával óvodásaink számára a városi életviteltől eltérő élmények, tapasztalatok biztosítása,
- a kulturált étkezés szokásainak kialakítása,
- a korszerű táplálkozás szokásainak megalapozása, szemléletformálás (szülők, családok, konyha bevonásával) zöldség, illetve gyümölcsnapok tartása,

- a gyermekek szabad tevékenységeinek védelme (játéktevékenység, levegőzés, stb.),
- a prevenció komplex feladatainak hangsúlyozása, szakemberek bevonásával (orvos, védőnő...),
- az egyéni képességek és a fokozatosság elvének figyelembevételével, a folyamatosság, rendszeresség biztosítása,
- nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban,
- a gyermek szükségleteinek kielégítése a nap egészében.

A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére

- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni és késleltetni;
- A tisztálkodási eszközöket önállóan képes használni, ill. kezelni;
- Önállóan öltözködik, vetkőzik, ruházatáról gondoskodik;
- Meg tudja ítélni, hogy miből mennyit kér;
- Szívesen fogyaszt egészséges ételeket, sok ízt ismer;
- Az étkezés kulturált szokásait természetes módon alkalmazza;
- Nem szemetel, igényévé vált a tisztaság, ápoltság és rendezettség;
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés ok-okozati összefüggését;
- Szeret a szabadban mozogni évszaktól függetlenül, életkorának megfelelő edzettséggel;
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi szabályokat;
- Vigyáz saját és mások testi épségére.

II.4.3. Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Célunk az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén, hogy

- az óvónő minden körülmények között fogadja el és nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól,
- az óvodai nevelés egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységnek fejlődését,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, a gyermek és a gyermek között humánus kapcsolat alakuljon és mélyüljön,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint alakítsuk az együttműködést a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladataink ennek érdekében:

- érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör megteremtése,
- az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – gyermek kapcsolatát pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- óvónők – dajkák összehangolt munkájának megteremtése,
- az énkép pozitív irányú erősítése,
- az individuum különbségeinek megismertetésével, a másság elfogadására nevelés megalapozása,

- az identitástudat megerősítése (családhoz tartozás, hazához tartozás, nemzetünk nyelve, kultúrája, szimbólumai, ünnepei),
- az önérvényesítés, önkifejezés és az alkalmazkodás harmóniájának megalapozása,
- a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásával, a társas kapcsolatok erősítése,
- önfegyelem, konfliktusmegoldó képességek fejlesztése,
- humanisztikus magatartás megalapozása,
- az erkölcsi érzelmek és ítéletek tartalmi megalapozása,
- az egyénnel, a családdal való kapcsolattartásban az előítélet-mentességre törekvés,
- a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jó és szép felfedezésére, rácsodálkozásra való képességek fejlesztése,
- a családok eltérő értékrendjének ismeretében, az etikai értékek, erkölcsi szokások differenciált fejlesztése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködését igényli.

A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére

- A csoport szokás- szabályrendszerének ismerete viselkedésében is tükröződik.
- Képes társaihoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni.
- Segítséget nyújt az arra rászorulóknak.
- Képes konfliktushelyzetet megoldani önállóan is.
- Szívesen kommunikál, kooperál társaival, az udvariassági szabályokat alkalmazni tudja.
- Képes érzelmein uralkodni, tud veszíteni, elismeri mások győzelmét.
- Szereti, és korához képest védi is a természetet, ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Szülőkkel való kapcsolatát bizalom, szeretet, kölcsönössége jellemzi.

II.4.4. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés-nevelés megvalósítása

Célunk az anyanyelvi, értelmi fejlesztés-nevelés megvalósítása során, hogy:

- az anyanyelvi nevelés jelenjen meg az óvodai nevelés minden színterén, valósuljon meg minden tevékenységi formában,
- alakuljanak ki a gyermekben olyan nyelvi kommunikációs kompetenciák, amelyek lehetővé teszik a gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatfelvételt és a kapcsolatfenntartását.
- változatos módon ismerkedjenek természeti és társadalmi környezetükkel.

Feladataink ennek érdekében:

- az óvodapedagógus és dajka tevékenységével ösztönözze a kommunikáció lehetőségeit,
- élmények, tapasztalási lehetőségek feltételeinek megteremtése,
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása,
- a gyermekek személyiségéből kiindulva, az egyéni képességek megismerése és önmagához viszonyított fejlesztése,
- a gyermekek spontán szerzett ismereteinek, tapasztalatainak rendszerezése, bővítése,
- az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása, helyes mintaadással,
- fokozott figyelem a beszédkezdés, beszédfigyelem fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, és a válaszok igénylésére, egyéni és közös tapasztalatokra épülő ismeretszerzésére,
- a tudás iránti vágy felkeltése, a tanulás örömeinek megélése,
- a tevékenységben a sokoldalú megtapasztaláson keresztül történő megismerés biztosítása,
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása,
- az együttműködés során magatartásmódok, viselkedési szokások megalapozása (feladattudat, felelősségtudat, céltudatosság, eredményre törekvés...),
- migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén,
- rendszeres szakmai kapcsolattartás a logopédussal, fejlesztőpedagógussal.

A fejlettség várható jellemzői óvodáskor végére

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése;
- Képes térbeli viszonyokat felismerni, megnevezni;
- A keresztcsatornák működése, figyelemtartóssága korának megfelelő;
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel;
- Kérdésre képes adekvát választ adni;
- Az utasításokat megérti, szókincse egyéni fejlettségének megfelelő;
- Bátran kérdez, verbális emlékezete korának megfelelő;
- Ismeri és használja az udvariassági kifejezéseket;
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani;
- Élményeiről beszámol, el tudja mondani;
- A migráns gyermek is megérti és megérteti magát az óvoda mindennapjaiban;

II.5. A gyermeki tevékenység formái

II.5.1 A napi -és hetirend szervezeti keretei

5.1.1. A hetirend szervezeti kerete

A fejlesztés tartalma	Kötött foglalkozás	Játékba integrált, kötetlen tevékenység
Mese-vers	x	x
Ének-zene	x	
Vizuális nevelés		x
Testnevelés (mindennapos és heti 1 foglalkozás)	x	
Külső világ tevékeny megismerése		x

5.1.2. A napirend szervezeti kerete

Időtartam	Tevékenység
Nyitás időpontjától – 10.30	Gyermekek fogadása-személyes percek Szabad játék-gondozás Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, megfigyelés, kísérlet Testápolási teendők Folyamatos tízórai Mindennapos mese Mindennapos mozgás
10.30 – 12.00	Játék a szabadban tapasztaltatások, kísérletek, megfigyelések Séták, szabad mozgás
12.00 – 13.00	Készülődés az ebédhez, ebéd Testápolási teendők
13.00 – 14.30	Pihenés, folyamatos ébredés
14.30 –Zárás időpontjáig	Testápolási teendők, uzsonna Szabad játék az udvaron, csoportszobában Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek

II.5.2. Játék

Célunk a játék során, hogy:

- fejlődjön a gyermek kognitív képessége, intellektuális értékrendje, viselkedéskultúrája,
- alakuljon szociális magatartása, mozgáskultúrája,
- érvényesüljön önkifejező képessége, a pozitív érzelmek megélésével;
- alapvető, önkéntes, örömteli, élményt adó, feszültségoldó tevékenység legyen.

A játék tartalma:

A játék tartalmát meghatározzák:

- a gyermek egyéni és közösen szerzett élményei, ismeretei,
- az óvónő által kezdeményezett tevékenység tartalma és célja,
- feltételrendszer biztosítása (hely, eszköz, idő).

A játék:

- időkerete a folyamatos napirendnek,
- mozgásteret a gyermeknek, csoportnak, óvónőnek,
- feldolgozási lehetősége a tapasztalatoknak, élményeknek,
- színtere a meglévő ismeretek feldolgozásának, az újak átadásának, befogadásának,
- kapcsolatteremtési alkalom a társas és személyi kapcsolatoknak, a kommunikációnak és benne metakommunikációnak,
- megismerési, megfigyelési alkalma a gyermekeknek.

Feladataink a célok megvalósulása érdekében:

- A gyermek szabad játékához a feltételek, valamint a szabad játék hangsúlyos érvényesülésének biztosítása;
- Tudatos tervező és szervezőmunkával a játékhoz szükséges feltételek (nyugodt légkör, hely, eszközök, idő) megteremtése a csoportszobában és az udvaron egyaránt;
- Az együttélés alapvető szabályainak, szokásainak kialakítása;
- A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembe vétele a megjelenő játékfajták témájának és tartalmának gazdagításával;
- Az egyéni, és közös élményekből szerzett ismeretek, tapasztalatok feldolgozása.
- A különböző játékfajták jelenjenek meg a gyermeki játékban;
- A speciális fejlesztést és bizonyos problémák megelőzését szolgáló játékok, játékeszközök biztosítása (fejlesztő játékok, drámajátékok, stb.);
- A játék keretein belül, lehetőségek biztosítása az egyes műveltségi területek tartalmának kibontakoztatására;
- A különböző életkorú gyerekek együttes tevékenykedése zavartalan legyen;
- Modellértékű mintaadás.

II.5.3. Munka

Célunk:

- Önként, szívesen vállaljanak munka jellegű feladatokat, megfelelő motiváció hatására önmagáért, társaiért, és a felnőttekért.
- Becsüljék meg saját és társaik teljesítményét
- Tevékenységek közben az olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek szocializációját, feladattudatát.

A gyermeki munka tartalmát meghatározzák:

Az egyénért és a közösségért végzett munkák:

Önkiszolgás terén:

- testápolás (WC használat, tisztálkodás, fogápolás, zsebkeendő használata, stb.),
- étkezés (terítés, kulturált étkezés, evőeszközök használata, stb.),
- öltözködés (praktikus öltözködés az időjárásnak és a sorrendiségnek megfelelően),

Közösségért végzett tevékenységek terén:

- naposság (terítés esztétikus kivitelezése, terem rendjének ellenőrzése, stb.),
- felelősi munkák (mosdó, öltöző, élősarok, stb.),
- alkalmi feladatok (egyéni kérések alapján, ajándékkészítés, teremdíszítés, stb.),
- környezet rendjének megőrzése (játékok elrakása, teremrendezés, ágyazás),
- egyéni megbízatások (felnőtt kérésére egyszerűbb és bonyolultabb feladatok),
- kerti és udvari munka (kiskert, virágágyak gondozása, évszaknak megfelelően az óvoda udvarának rendben tartása).

Feladataink ennek érdekében:

- a különböző típusú munka jellegű tevékenységek megszervezése (eszközök helyes használata, a munkafolyamatok sorrendje),
- a munka végzéséhez szükséges feltételek biztosítása (eszköz, idő, hely, nyugodt légkör, stb.),
- munkaszervezés egyszerű formáinak megláttatása,
- a munkafajták bevezetésénél fokozatosságra törekvés,
- a gyermekek aktivitása, motiváltsága játékos keretek közt,
- lehetőségek biztosítása arra, hogy a munka önálló és folyamatos legyen,
- egyéni fejlettségének megfelelő feladatadás, értékelés, a gyermekek önértékelésének kialakulása érdekében, pozitív megerősítés a munkafolyamatokban,
- mintaadással, az óvoda dolgozóinak és egymás munkájának megbecsülése,
- olyan helyzetek teremtése, melyben a gyermekek segítik egymást a különböző munka jellegű tevékenységek végzése közben.

II.5.4. Tanulás

A tanulás célja, hogy élményszerű tapasztalatszerző, interaktív módszerek segítségével:

- Alakuljanak a gyerekek kompetenciái
- Fejlődjenek pszichikus funkcióik, érzékelésük, észlelésük, megfigyelésük
- Tapasztalataik bővítése, rendezése során fejlődjenek készségeik, képességeik. (cselekvő gondolkodás - fogalmi gondolkodás)
- Rendeződjenek ismeretei, formálódjon meg világképe.
- Gazdagodjon szókincsük, fejlődjön beszédük, fantáziájuk, gondolkodásuk, kommunikációs technikáik.
- Váljanak képessé az életkorukban megjelenő problémák felismerésére és megoldására.

A tanulás tartalmát meghatározzák:

Azok a magatartási formák, viselkedési szokások, erkölcsi tulajdonságok, egyéni sajátosságok, amelyek szükségesek a gyermek egyéni fejlődéséhez.

A tapasztalatszerzés, ismeretszerzés módja történhet:

- spontán, játékos, cselekvéses formában, elsősorban a gyermek közvetlen (társadalmi és természeti) környezetében,
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, kezdeményezett foglalkozások során,
- gyermeki kérdésekre - válaszokra épülve,
- probléma – és feladat megoldási helyzetek teremtése által,
- modellkövetéssel.

Feladataink ennek érdekében:

- Tudatos tervező, szervezőmunkával a tanuláshoz szükséges feltételek biztosítása;
- Nyugodt légkör teremtése, ismeret-, és tapasztalatszerzési lehetőségek biztosítása;
- Az egyéni sajátosságok figyelembevételével differenciált feladatadás, értékelés;
- Sokoldalú érzékelés-észlelés biztosítása mozgással, tevékenykedtetéssel, a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságra alapuló tanulásszervezés;
- Változatos nevelési módszerek alkalmazása – a gyermekek spontán, és szervezett formában szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezésére, célirányos bővítésére, ezáltal kognitív képességeik:
  - egyre pontosabb, valóság-hű érzékelés, észlelés,
  - figyelem összpontosításra való képesség,
  - valósághoz közelítő képzeleti működés,
  - problémamegoldó és kreatív gondolkodás fejlesztésére.

II.6. A fejlesztés tartalmi eszközei

II.6.1. Anyanyelvi és irodalmi nevelés

Az anyanyelvi és az irodalmi nevelés komplex módon jelenik meg óvodai életünk mindennapjaiban. A mese, a mondóka és a vers – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedési formákat.

Anyanyelvi és irodalmi nevelés célja:

- A nyelv dallamosságával, hangzásával, kifejező erejének megismerésével fejlődjön érthető és biztosságos önkifejezésük, beszédképességük;
- Tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni, a mesehallgatás által, alakuljon ki bennük a belső képalkotás képessége;
- A mesék, versek képi ereje, hangulata, és ritmusa által alakuljon, fejlődjön személyiségük;
- Legyenek képesek saját gondolataik megfogalmazására, mások meghallgatására.

Feladataink:

Az anyanyelvi nevelés szempontjából:

- Olyan beszédre ösztönző környezetet és helyzeteket teremtése, melyben a gyermekek bátran beszélhetnek örömeikről, problémáikról, vagy az őket foglalkoztató dolgokról;
- Az óvodapedagógus saját kommunikációjának fejlesztése
- A gyermekek beszédkapcsolatainak, kommunikációjának segítése és erősítése
- Felismerni a beszédhibákat, hiányzó, vagy rosszul képzett hangokat, szem előtt tartani a gyermekek megfelelő irányú fejlesztését;
- Lehetőséget teremteni az anyanyelvi játékok gyakorlására;
- Fejlesztani a gyerekek szókincsét, ezzel is segítve önkifejezésüket.

A mese-vers szempontjából:

- Megfelelő alkalmak teremtése a játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókázásra, verselésre, mesehallgatásra
- Az irodalmi anyag kiválasztása megfelelő felkészültség birtokában, a gyermekek életkori sajátosságok figyelembevételével
- Törekszünk a magyar gyermekköltészet, a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megfelelő arányának megtartására
- Megteremtjük a meséléshez, verseléshez szükséges optimális feltételeket (hely, eszköz, nyugodt légkör, stb.)
- A gyermekek igényeit figyelembe véve, spontán és szervezett alkalmakat teremtünk a mesélésre, verselésre.
- Kialakítjuk a mindennapi meséléshez szükséges szokás- és szabályrendszert
- Mesehallgatás során különösen figyelünk az élményszerű, szemléletes mese-mondásra, a gyermekek számára minta értékű, nyelvhasználatra, előadásmódra.

II.6.2. Ének-zenei nevelés

Az ének-zene, énekes játék, gyermektánc célja:

- Formálódjon zenei ízlésük, fedezzék fel a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés és játék örömét;
- Fejlődjenek zenei képességeik, alakuljon zenei kreativitásuk;
- Ismerjék meg a magyar népzene, népdal, néptánc, népi játékok egyes hagyományait.

Feladatunk ennek érdekében:

- Tudatos tervező-szervező munkával megteremteni a zenei nevelés alapvető feltételeit, a fejlesztő hatások folyamatosságát.
- A zenei anyag igényes kiválasztásánál szem előtt tartani a gyermekek, és a csoport életkori sajátosságait, a csoport összetételét, készségeinek, képességeinek szintjét.
- Fejlesztetni a gyerekek hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, mozgáskultúráját.
- Segíteni a gyermekekben a zenei kreativitás, önkifejezés kialakulását.
- Tudatosan figyelni arra, hogy a közös éneklés, mondókázás, szerves részét képezze az óvodai élet mindennapjainak.
- Megismertetni a gyerekeket a magyar népi mondókákkal és dalokkal, műdalokkal és más népek dalaival.
- A zenehallgatás szépségével felkelteni a gyerekek zenei érdeklődését, lekötni figyelmüket, a zene türelmes, figyelmes hallgatására, átélésére szoktatni őket.

II.6.3. Vizuális nevelés

A vizuális nevelés célja olyan gyerekeket nevelni, akik:

- szívesen alkotnak különböző, változatos technikákkal,
- képesek alkotásaikkal önmagukat kifejezni, gyermeki személyiségüket, tárgyi és élő környezetük szépségét saját fantáziájukon keresztül megmutatni,
- igényesek önmagukra és környezetükre, észreveszik a szépet másokban is.

Feladatunk a cél megvalósítása érdekében:

- egyéni és közös élményeket, elegendő időt és lehetőséget biztosítani a gyerekek számára,
- bemutatni az alapvető vizuális technikákat, választási lehetőséget adva nekik,
- sokféle, érdekes technikával megismertetni őket,
- megtanítani és gyakoroltatni a technikák alkalmazásához szükséges eszközök használatát,
- inspirálni őket a síkban és térben történő alkotásra,
- megismertetni velük a hagyományos kézműves technikákat és díszítő elemeket, motívumokat,
- esztétikus, harmonikus környezetet kialakítani,

- életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően értékelní ábrázoló tevékenységüket annak tükrében, hogy maga az alkotás folyamata a fontos és nem az eredménye,
- a gyerekek munkáit úgy bemutatni, kiállítani, mint egy igazi műalkotást,
- a tehetséges gyerekeket kihívás elé állítani, megismertetni őket bonyolultabb, szokatlanabb lehetőségekkel, technikákkal.

II.6.4. Mozgás, mozgásos játékok

A mozgás terén célunk olyan testileg és lelkileg egészséges gyermekek nevelése, akik:

- képesek a mindennapokban rájuk háruló feladatok, nehézségek leküzdésére,
- életük részévé válik a rendszeres mozgás, a mozgás iránti igény,
- rendelkeznek az egészséges életmód alapvető ismereteivel.

Feladatunk:

- tudatos tervező és szervező munkával megteremteni a mozgáshoz szükséges feltételeket,
- törekedni a fejlesztés folyamatosságára és fokozatosságára
- a mozgás megszerettetése, a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése,
- az egészség biztosítása és megőrzése,
- a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére szolgáló lehetőségek biztosítása,
- gyermekek szervezetének edzése, testi képességeinek sokoldalú és arányos fejlesztése,
- a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységek és az irányított mozgástevékenységek (mindennapos testnevelés, testnevelés foglalkozások) szervezésére,
- rendgyakorlatok (állások, alakzatok), előkészítő- és gimnasztikai gyakorlatok (szabadgyakorlatok, kéziszer gyakorlatok, társas gyakorlatok, padgyakorlatok), fő gyakorlatok közül a természetes támaszok (kúszás, csúszás, mászás), egyensúlyozó járásgyakorlatok, gurulások, gurulóátfordulások, forgások, fordulások, függések, szökdelések, ugrások, fel és lelépések, futások, dobások elsajátíttatása és gyakorlása,
- a motoros képességek (koordinációs- és kondicionális képességek) fejlesztése,
- a mozgástapasztalatok megszerzésére irányuló lehetőségek biztosítása,
- megismertetni a gyerekeket a mozgásos játékok mindkét formájával (a testnevelési játékokkal, és a sportjátékokkal),
- közösségi érzés fejlesztése,
- az egészséges versenyszellem kialakítása a gyermekekben.

II.6.5. Külső világ tevékeny megismerése

Külső világ tevékeny megismerése terén célunk, hogy:

- a gyermeknek a valóság felfedezése során, pozitív érzelmi viszonya alakuljon ki a természethez, az emberi alkotásokhoz,
- tanulja meg azok védelmét, értékeinek megőrzését, szeretetét közvetlen környezetében, biztonságosan tájékozódjon, eligazodjon,
- a gyermek a környezetének megismerése során, jusson matematikai tartalmú tapasztalatokhoz, ismeretekhez, azokat a tevékenységeiben alkalmazza.

Feladataink ennek érdekében:

- Tudatos tervező, szervező munka során a fokozatosság elvét betartani;
- Biztosítani az elmélyült megfigyeléshez, tevékenységhez szükséges feltételeket, az élményt, és az ismeretet, a tartalom játékba történő elsajátítására;
- Kihasználni a váratlan helyzetekből, eseményekből adódó tapasztalatszerzési lehetőségeket;
- Felkelteni és kielégíteni a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát természet és társadalmuk környezete iránt;
- A környezethez való pozitív viszonyt kialakítani a környezettudatos magatartást formálni;
- A gyermek egyéni fejlettségének függvényében alkalmazni a differenciált fejlesztést, ezáltal sikerélményhez juttatni a gyermeket;
- Kialakítani az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességeket, készségeket;
- Elősegíteni a gyermek önálló vélemény alkotását, és döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolataiban és a környezet alakításában.

II.7. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Az intézményben meglévő eszközök a gyermekcsoportonként a gyermeklétszám figyelembevételével és a hatályos jogszabályoknak megfelelő mennyiségben rendelkezésre áll.

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Gyakorló játékok: műanyag és fa autók, vonatok különböző méretben, műanyag és fa sínek, autópályák, műanyag és fa építőjátékok, papír és fa formakeresők, kirakók, puzzle-k, műanyag és fagyöngyök, machboxok, műanyag és fa állatok</p>	
<p>Szerepjáték: babák, babaruhák, babakonyhai eszközök, bababútorok, fa babaház, berendezési tárgyakkal, fodrász kellékek, textíliák, könyvek, szerszámok (műanyag fa, fém)</p>	
<p>Konstruáló játékok: Lego, Java, Dupló, Pötyi stb., fémépítő, műanyag lánc, gyöngyök, fakockák</p>	
<p>Szabályjátékok: társasjátékok, dobókockák, játékos figurák, memória kártyák, tematikus puzzle-k, Logico játékok, kártyák, különbségkeresők, azonosító játékok (fa és papír)</p>	
<p>Dramatizálás, bábozás: bábok, bábozáshoz háttér anyagok, bábparaván, bábtartók, fejdíszek, jelmezek</p>	konkrét mesékhez bábkészlet;
<p>Rajzolás, festés, kézimunka: rajzlap, színes papírok, kartonok, csomagoló papír, fotó karton, krepp papír, színes ceruzák (vastag, vékony), zsírkréták, marokkréták, tempera és vízfesték, gyurma, agyag, filcek, ollók, ragasztó, ecsetek, fonalak, textilek, hurkapálca, tűk, szerszámok</p>	Folyamatosan pótolandó eszközök a vizuális tevékenységekhez: rajzlap, színes papírok, kartonok, csomagoló papír, fotó karton, krepp papír, színes ceruzák, zsírkréták, marokkréták, tempera és vízfesték, gyurma, agyag, filcek, ollók, ragasztó, ecsetek, fonalak, textilek, hurkapálca, tűk, szerszámok
<p>Ének-zenéhez szükséges eszközök: dobok, csörgődobok, kézi ritmushangszerek (fa, fém), xilofon, metalofon, furulya, népi játékok kellékei: kalapok, kendők, kötények, szoknyák; maszkok, fejdíszek</p>	

Meglévő eszközök	Hiányzó, folyamatos pótlásra szoruló eszközök
<p>Környezet megismerését segítő eszközök: könyvek, tematikus kártyák, nagyítók, teraszpasztal, műanyag állatok, falu-város közlekedés csomag, fóliás táblák kiegészítővel, közlekedési táblák (gyermekméret)</p>	
<p>Környezeti – téri – formai – mennyiségi ismeretek szerzését segítő eszközök: MINIMAT készlet, kiegészítőivel, mérteni testek, síkidomok, mérő rudak, mérőszalagok, dominók, számképek</p>	Folyadékmérők
<p>Anyanyelvi fejlődés, kommunikációs készséget fejlesztő eszközök: könyvek, leporellók, bábok, szemléltető képek</p>	könyvek
<p>Mozgástevékenységet segítő eszközök: tornapadok, zsámolyok, tornaszivacsok, Greiswald készletek, trambulínok, karikák (kicsi-nagy), szalagok, botok, babzsákok, kislabdák, kötelek, körkötél, gumilabdák, egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmas eszközök</p>	léglabdák (kisebb-nagyobb)
<p>Udvari játékok: csúszdák (2), lengőhinta (3-2-1), mérleg-hinta (1), mászó fal (2), labdák, ugráló labdák, gördeszkák, láncos kapaszkodó, körlap hinta, rugós hinta babaházak, homokozók, homokozó játékok</p>	
<p>Munka jellegű tevékenységeink zavartalan végzéséhez (étkezés, udvari munkák): étkezéshez szükséges eszközök udvari szerszámok</p>	elegendő tányér, evőeszköz, balesetmentes székek, élfóliázott asztalok, bútorok, gyermekásók, gereblyék, kapák
<p>Nevelőmunkát segítő egyéb eszközök: Televízió, CD, DVD lejátszó, projektor, vetítő vászon, Digitális fényképezőgép, interaktív tábla</p>	mágneses tábla

III. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

III.1. Óvoda-család

Fontosnak tartjuk a személyes kapcsolat kialakítását minden szülővel, valamint a gyermekek egyénre szabott beszoktatásának, fejlődésének biztosítását. Feladatunk a családdal való közös programok megvalósítása, a gyermek igényei szerint az óvodai életben a szülő jelenlétét biztosítani.

Az óvodapedagógus, a gyermek és a szülő együttműködésének formái

Az együttműködés formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője		
		Gyermek	Szülő	Pedagógus
Családlátogatás	A gyermek élet- lakó körülményeinek, valamint a szülők neveléssel összefüggő szemléletének megismerése.	X	X	X
Szülői értekezlet	A csoportot érintő kérdésekben a szülők informálása, egy-egy nevelési probléma közös feldolgozása.		X	X
Fogadó óra	A szülők tájékoztatása gyermekük egyéni fejlődéséről, az együttnevelés feladatainak megbeszélése a további fejlesztés érdekében.		X	X
Nyílt nap	Az óvodában folyó nevelés mindennapi gyakorlatába való betekintés biztosítása.	X	X	X
Munkaest	Közös eszközök készítése mellett a szülők és a pedagógusok kötetlen beszélgetése a nevelésről, az óvodai mindennapokról.		X	X
Kirándulás	Az egészséges életmód segítségével közös élmények biztosításával az óvodai kötődés erősítése, mely a résztvevők tekintetében csoportonként változhat.	X	X	X
Játszóház	Az óvodai mindennapokba való betekintés mellett a játék fontosságának hangsúlyozása, játékok megismertetése a szülőkkel.	X	X	X

Az együttműködés formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője		
		Gyermekek	Szülő	Pedagógus
Ünnepek	Az ünnepek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése, valamint a hagyományápolás szemléletének átadása. Egyes ünnepek esetében a résztvevők változhatnak.	X	X	X
Gyermeknap	A családdal való közös élmény biztosítása a gyermek számára, a családdal való együttnevelés erősítése.	X	X	X
Alapítványi bál	Az óvoda támogatási lehetőségének bővítése, közösségépítés erősítése, a közös élmény lehetőségének biztosítása.		X	X

A családdal a kapcsolatot az óvodavezető, az óvodapedagógus és bizonyos esetekben a nevelőmunkát segítő dajka tartja.

Intézményünkben szülői szervezet működik, mely a csoportokban a szülők és a pedagógusok együttműködését erősítik, intézményi szinten pedig a szülőket érintő kérdésekben egyeztet a nevelőtestülettel, a vezetővel. A szülői szervezettel való kapcsolat-tartás csoportszinten rendszeres, intézményi szinten aktualitás szerint jelenik meg.

III.2. Óvoda-bölcsőde

Az óvodába felvett gyermekek közül kevesen érkeznek bölcsődéből, jellemzően őket is a család látogatás során ismerjük meg. A bölcsődéssel jelenleg formális kapcsolatunk van, a beszoktatás menetét a beiratkozás során a családokkal egyeztetjük. A gyermekek minél mélyebb megismerése érdekében a bölcsődéssel szakmai kapcsolat kialakításán dolgozunk.

III.3. Óvoda-iskola

Az iskola és az óvoda kapcsolatában az elsődleges cél a gyermek számára az iskola-kezdés, az átmenet zökkenőmentessé tétele, megkönnyítése. Az óvodapedagógus és a leendő elsős tanító között személyes kapcsolat működik azzal az iskolával, ahova a legtöbb gyermek beiratkozik. A beiratkozás idején több általános iskola információit osztják meg a csoportos óvodapedagógusok a szülőkkel. A Kaposvári Egyetem Gyakorló Általános Iskola és Gimnáziummal szorosabb kapcsolatot ápolunk, mely a közös fenntartásnak is köszönhető.

A kapcsolat-tartás formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője		
		Gyermekek	Óvoda-pedagógus	Tanító
Látogatás az iskolában (szeptember-október hónapban, illetve folyamatosan)	A nagycsoportos gyermekek interaktív órán vesznek részt; Az óvodapedagógus a volt óvodások iskolai beilleszkedéséről informálódik; Szakmai párbeszéd a két pedagógus között.	X	X	X
Tanítók látogatása az óvodában (májusban)	A gyermekek szokásainak megismerése, a játék segítségével a gyermekkel való ismerkedés; az óvodapedagógusokkal, a gyermekekkel kapcsolatos információ csere.	X	X	X
Iskolai programokon való részvétel (sport rendezvények, játszóházak, ünnepek...)	Az átmenetet segítő közös élmények biztosítása, a gyermek és a tanító kölcsönös ismerkedése.	X	X	X

III.4. Kapcsolat egyéb intézményekkel

III.4.1. Kapcsolat a fenntartóval

A fenntartóval való kapcsolat elsődleges célja az intézmény zavartalan és törvényes és költséghatékony működésének biztosítása. Ezen kívül fontos és elengedhetetlen a gyakorlati képzés szempontjából a szakmai kapcsolat a Pedagógia Kar oktatóival. Kapcsolatunk részben hivatalos, részben támogató, segítő jellegű, problémáink megoldását az együttműködés jellemzi. A gyakorlati képzés során napi kapcsolatban vagyunk a főiskolai oktatókkal, folyamatosan egyeztetjük feladatainkat az óvodapedagógus főiskolai hallgatók színvonalas képzését szem előtt tartva. Munkánk eredményessége érdekében, a gyakorlatvezetőkkel közösen, félévenként képzési értekezletet tartunk, ahol értékeljük az elmúlt félév feladatainak megvalósulását, és megbeszéljük előttünk álló, képzéssel kapcsolatos terveinket.

A kapcsolat-tartás formái	Az együttműködés tartalma	Az együttműködés résztvevője			
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Fenntartó
Közös programokon való részvétel	A gyermekek és a hallgatók együttműködésének erősítése, a közös élmények biztosítása.	X	X	X	X
Kölcsönös tájékoztatás	Folyamatos információ-áramlás biztosítása szakmai és egyéb ügyekkel kapcsolatosan.		X	X	X Pedagógiai Kar oktatói
Szakmai kapcsolat a pedagógiai kar tanzségeivel	tanszéki értekezleteken való részvétel, szakfelelősökkel közös megbeszélések		X		X Pedagógiai Kar oktatói
Egyéni megbeszélések	A hallgatói képzéssel kapcsolatos megbeszélések. Egyedi esetek kezelése		X		X
Tanácsulésen való részvétel	A képzéssel kapcsolatos információcsere, az óvodavezető beszámolója.		Óvodavezető		Pedagógiai Kar
Gazdasági ügyek intézése	A zavartalan, költséghatékony működés biztosítása.		Óvodavezető		Kaposvári Egyetem GH
Szakest	Hallgatók, szakvezetők együttműködésének erősítése, közös élmények biztosítása		X	X	X Pedagógiai Kar oktatói

III.4.2. Kapcsolat a gyermekek egészségügyi ellátását segítő szervekkel

Az óvoda gyermekorvosával, védőnőjével, fogorvosával való kapcsolat célja az egészséges életmód szemléletének erősítése, a prevenció, valamint a korai problémák kiszűrése.

A kapcsolattartás formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések;
- tájékoztató előadások szervezése szülőknek;
- a gyermekek egészségi állapotának figyelemmel kísérése, egészségügyi szűrések, vizsgálatok;
- egészségügyi tanácsadás – megelőzés, prevenció;
- konzultációk, szükség esetén közös családlátogatás.

III.4.3. Kapcsolat a szakszolgálatokkal

Az egyetem biztosítja az óvoda számára a logopédiai fejlesztést. Évenkénti megújuló megbízási szerződéssel látja el a szakember a feladatát. A logopédiai fejlesztésekre külön helyiséget alakítottunk ki. Nyugodt körülmények között, heti két alkalommal, a folyamatos napirendbe beépítve végzi fejlesztését.

A logopédus feladata:

- május hónapban elvégzi a tanköteles korú gyermekek beszédvizsgálatát, annak eredményéről az illetékes pedagógusokat tájékoztatja,
- tanév elején felméri a beszédhibás, nagycsoportos korú gyermekeket, a problémák súlyosságához mérten, éves fejlesztési tervet készít,
- tájékoztatja a szülőket éves munkájáról, az egyes gyermekek fejlesztéséről,
- az óvodapedagógusokkal állandó és folyamatos munkakapcsolatot tart.

Szakszolgálat

A két intézmény közötti rendszeres kapcsolattartásra törekszünk. Szervezett szakmai tájékoztatók, felmérések, kölcsönös segítségnyújtás jellemzi kapcsolatunkat. Az eredményes munka érdekében, mindkét fél, a gyermeki jogok tiszteletben tartása mellett, korrekt tájékoztatást nyújt.

- május hónapban fejlettség mérést végez, a tanköteles korú gyermekek körében,
- nyilvántartja az érintett gyermekeket, az óvodapedagógus jelzése alapján szükség szerint kontrollvizsgálatot végez,
- elvégzi az óvodapedagógusok és a szülők által kért vizsgálatokat,
- szakszerű tájékoztatással segíti az óvodapedagógus munkáját,
- a vizsgálati eredménytől függően rendszeresen fejlesztő foglalkozásokon fogadja gyermekeket.

III.4.4 Kapcsolat a Gyermekjóléti szolgálattal

Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal való kapcsolatunk a szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok ellátására irányul. Feladatunk a jelzőrendszer működtetése, esetmegbeszélések, közös családlátogatások azon családok esetében, akik a látóterünkbe kerülnek. Kapcsolatot tartunk a szolgálat családgondozóival, akik szükség esetén figyelemmel kísérik a gyermekek állapotát, hiányzását, a szülők együttműködését, a családok működőképességét.

Legfontosabb feladatunknak tartjuk a családdal a bizalmi kapcsolat kiépítését. Céljaink az azonnali intézkedés a gyermeket, családot ért probléma megoldására, illetve a gyermekek rendszeres óvodába járására irányulnak.

- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése,
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés.

III.4.5 Kapcsolat a társintézményekkel

Óvodánk rendszeres kapcsolatot ápol a városban található óvodákkal, melynek formái a következő eseményeken valósul meg:

- részvétel közös városi gyermekrendezvények (bábszínház, rajzpályázatok, találkozók)
- városi szakmai rendezvények, konferenciák, megbeszélések,
- város óvodái által szervezett gyermek és szakmai rendezvények.

III.5. Egyéb kapcsolataink

Az óvoda és a közművelődési intézmények együttműködése, kitágítja a tapasztalatok, élmények körét. A lehetőségek, kínálatok közül úgy válogatunk, hogy az elősegítse a nevelési feladatok sokoldalú, színes megvalósítását.

INTÉZMÉNY	KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI	KAPCSOLATTARTÁS IDŐPONTJA	FELADAT
Könyvtár	- irodalmi-könyvtári foglalkozások - rendezvényeken való részvétel	alkalomszerűen a nagycsoportosokkal	- az irodalom, a könyvek megszerettetése - könyvtár használat megismertetése - olvasóvá nevelés - magatartásformálás
Liszt Ferenc Zeneiskola	zenei foglalkozásokon, gyermekeknek szóló koncerteken való részvétel	alkalomszerűen a nagycsoportosokkal	- Zenei kultúra közvetítése, - magatartásformálás
Városi Művelődési Központ (AGORA).	- rendezvényeken való részvétel - tájékoztatás	alkalomszerűen	- érdeklődés, kíváncsiság felkeltése - kulturált magatartás formálása - kulturális élmény nyújtása - tevékenységi vágy felkeltése
Csiky Gergely Színház	- látogatás	alkalomszerűen a nagycsoportosokkal	- művészetek befo- gadása - esztétikai érzé- kenység fejlesztése - érzelmi fogé- konyság fejlesztése - magatartásformá- lás
Somogy Me- gyei Múzeum	- látogatás	alkalomszerűen témától függően	- múzeum megis- mertetése, megsze- rettetése - esztétikai érzé- kenység fejlesztése - alkotások értékei- nek megfigyeltetése

INTÉZMÉNY	KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI	KAPCSOLATTARTÁS IDŐPONTJA	FELADAT
Tűzoltóság Rendőrség Honvédség Mentőállomás	kölcsönös látogatás és részvétel különböző rendezvényeken	alkalomszerűen Katonazenekar látogatása Gyermek napon	- a felsorolt szervezetek munkájának megismerése - érdeklődés, kíváncsiság felkeltése
Civil szervezetek (Devils)	Kerékpárral összefüggő délelőtti tevékenység szervezése	alkalomszerű, de legalább évi 1 alkalommal	- biztonságos kerékpáros közlekedés elsajátíttatása
Városi vezetői munkaközösség	- rendezvényeken való részvétel - tájékoztatás - óvodaközi munkaközösségek szakmai megbeszélései	alkalomszerű, de legalább évi 1 alkalommal	- szakmai együttműködés - gyermekek kompetenciáinak fejlesztése

A kapcsolattartás olyan lehetőségeivel is élünk folyamatosan, melyben neves művészek, együttesek intézményünkben adnak élmény teli műsort óvodásainknak. Látványában átélik az átváltozás „aha” élményét is.

IV. ÓVODAI ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK

Feladatunk, hogy érzékeltessük, a családi ünnepeket tiszteletben tartva, az óvodában ráhangoljuk a gyermekeket az ünneplésre.

Az ünnepek előkészítése és közös megélése, erősíti a gyermekek családi, közösségi, nemzeti hovatartozását.

Tájékoztatjuk a szülőket, arról mit jelentenek az ünnepi előkészületek, valamint melyek azok az ünnepek, hagyományok, amelyeket az óvodában megtartunk és azt milyen keretek között.

Az ünnepi alkalmak jó lehetőséget biztosítanak az inkluzív nevelés feladatainak megvalósításában is.

A közös ünnepek kiteljesedése, ünnepeink megszervezésében nyilvánul meg. Minden ünnep előtt a csoportszobákat, épületrészeket az alkalomnak megfelelően feldíszítjük. Egy-egy ünnepet, eseményt mindig örömteli várakozás, izgalmas készülődés előz meg. Ez egy hosszabb folyamat, melybe bevonjuk a szülőket és a hallgatókat is, alkalmat teremtve a hagyományokhoz kapcsolódó szokások megismerésére, az ünnepnapok másságának felfedezésére.

A közös készülődés folyamata és az akkor végzett tevékenységek biztosítják a gyermekek érzelmi feltöltődését, a megfelelő bensőséges hangulat megteremtését.

Ünnepek, hagyományok	Tartalma	Résztevők				
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Fenntartó	Szülő (Család)
Adventi est	Ünnepre hangolódás az ünnepi előkészületek érzelmi ráhangolódása, csoportonként változó.	X	X	X		X
Anyák napja	Az édesanyák felköszöntése, az érzelmi kapcsolat, kötődés erősítése. Csoportonként változó: közös ünneplés és egyedi felköszöntés)	X	X			X
Erdei óvoda	A környezeti fenntarthatóságra nevelés, a közös élményszerzés, a tágabb környezet megismerése és értékközvetítés valósul meg.	X	X	X		

Ünnepek, hagyományok	Tartalma	Résztevők				
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Fenntartó	Szülő (Család)
Évszak hangverseny	Az aktuális évszakhoz kapcsolódó irodalmi és zenei, esztétikai élménynyújtás.	X	X	X		
Évzáró	A gyermek óvodai mindennapjainak bemutatása egy műsor keretében, nagycsoportosok búcsúztatása.	X	X			X
Farsang	A hagyományőrzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Földnapja	Mintaadás, környezettudatos magatartás kialakítása, erősítése. Értékközvetítés, szokásalakítás.	X	X	X		
Gyereknap	Közös élménynyújtás, élményszerzés. Szemléletformálás a családok irányába a gyermekkel eltöltött aktív időre vonatkozóan.	X	X	X		X
Gyermekek születésnapja	Egymásra figyelés, csoportkohézió erősítése. A közös ünneplés hangulatának megélése. Az ünneplés által a szociális kompetenciák fejlesztése.	X	X	X		
Hallgató búcsúztatója	A hallgató és a csoport közös tevékenységének lezárásaként rövid ünneplés. A gyermekek részéről egyfajta elköszönés ünnepi keretek között.	X	X	X	X	
Húsvét	A hagyományőrzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Húsvéti játszótérház	Közös ünnepre hangolódás. Csoportkohézió erősítése. A hagyományőrzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		X

Ünnepek, hagyományok	Tartalma	Résztevők				
		Gyermekek	Óvodapedagógus	Hallgató	Fenntartó	Szülő (Család)
Karácsony	Az érzelmi ráhangolódás megélése, erősítése, hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Karácsonyi játszóház	Közös ünnepre hangolódás. Csoportkohézió erősítése. A hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		X
Kirándulások	Csoportkirándulás: Közös élményszerzés, ezáltal a csoportkohézió erősítése. Tágabb környezetünk megismerése és a gyermekek komplex személyiségfejlesztése.	X	X	X		
	Családi kirándulás: Közös élményszerzés, ezáltal a csoportkohézió erősítése. Szemléletformálás a családok irányába, kötetlen együttlét, kapcsolat mélyítése az óvoda és a család között.	X	X	X		X
Lucanap	A hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X			
Március 15.	Közös élményszerzés által a közösséghez tartozás erősítése, a nemzeti identitástudat alakítása.	X	X	X		
Mikulás	A hagyományörzés, értékközvetítés, közös élményszerzés.	X	X	X		
Munkaestek	Szülők, óvodapedagógusok, hallgatók kötetlen, közös tevékenysége a gyermekek részére ajándékok készítésével.		X	X		X
Szülőktanács	Követlen együttlét, közösségépítés és a kapcsolat mélyítése az óvoda és a család között.		X	X	X	X

V. SAJÁTOS FELADATOK

V.1. Gyermek-és ifjúságvédelem

Óvodásaink eltérő szociális környezetből kerülnek óvodába. Feladatunk a segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása.

Elveink:

- Mindenekelőtt a család tiszteletben tartása, a családi nevelés erősítése és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébren tartása.
- Lényegesnek tartjuk a családokhoz való közeledés szemléletét. A kapcsolatkeresésben, kapcsolatteremtésben a kezdeményező szerepet vállaljuk.
- A nevelési hatások összehangolása a fejlődő személyiség veszélyeztetettségének elkerülése érdekében.
- Tapintatos személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget igényelnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak.
- A titoktartási kötelezettség természetesen minden, családokat érintő kérdésben érvényesül.
- A gyermek családi körülményeinek figyelemmel kísérése, fejlődésének követésével együttesen történik.
- Az esetleges elakadás feltárásának folyamatában megjelenik a családi nevelés feltérképezése is. A megfelelő, őszinte kapcsolat a szülőkkel alapvető feltétel a problémák közös megoldásához.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, egyéni bánásmódot igénylő, nagycsaládban élő, tartósan beteg gyermekek és családjuk életének segítése szükség szerint.
- A gyermekvédelmi munka koordinálását az óvodapedagógusokkal együttműködve a gyermekvédelmi felelős látja el.

Célunk:

- Feltárni mindazokat az okokat, amelyek a gyermek egészséges személyiségfejlődését hátrányosan befolyásolják, akadályozzák.
- Minden gyermek eljusson fejlődésének azon optimális fokára, mely által képes lesz egyéni készségének és képességének megfelelően az iskola megkezdésére.
- A gyermekek, szülők és dolgozók körében a „különbözőség” elfogadtatása.

A gyermekvédelmi felelős feladata:

- éves munkatervet készít, mely a hatályos gyermekvédelmi jogszabályok alapján készül,
- pedagógusokkal együtt feltérképezi a gyermekvédelmi eseteket,

- a családokat tájékoztatja a csoportban dolgozó óvodapedagógussal a segítségnyújtás lehetőségeiről (rendszeres gyermekvédelmi támogatás, eseti segély, méltányossági elbírálás, szülők tájékoztatása a határozatok időpontjának lejárása előtt),
- vezeti a szükséges nyilvántartásokat, szükség esetén környezettanulmány készítésében közreműködik,
- tájékozódik a törvényi változásokról, a törvényesség keretein belül intézkedik,
- az illetékes szervekkel kapcsolatot tart, szükség esetén segítséget kér,
- a gyermekvédelmi szolgálatok által szervezett továbbképzéseken részt vesz.

Az óvodapedagógus feladata a gyermekvédelem terén:

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést készít a gyermekről (részletes anamnézis) lehetőleg családlátogatás alkalmával;
- Egyéni beszélgetéseket kezdeményez, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetekről, a család szokásairól, értékrendjét megismeri, a családi háttérrel feltárja;
- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedését biztosítja;
- feladatunk az esélyegyenlőtlenség csökkentése mellett a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése;
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztést készít a gyermek fejlettségének megfelelően, fejlesztését végzi, fejlődését folyamatosan nyomon követi;
- Hatékony együttműködésre törekszik a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel;
- Tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst a szociális eredetű pedagógiai problémákról és közösen megoldást keresnek.

A gyermekvédelmi felelős a következő szervekkel, szervezetekkel tart kapcsolatot:

- Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Szakszolgálatok
- Gyámhivatal
- Óvoda orvos, védőnő
- Rendőrség, Ügyészség

V.2 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelése

Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

V.2.1 Különleges bánásmódot igénylő gyermek nevelése

V.2.1.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése, nevelése

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) (enyhe értelmi fogyatékos, enyhe beszéd fogyatékos, Down szindrómás) és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő (továbbiakban BTM) gyermekek speciális fejlesztését, ellátását, óvodai nevelésünk keretei között óvodapedagógusaink a megfelelő szakemberek segítségével, (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus) valósítják meg.

Alapelvek:

- óvodai nevelésünk során a SNI és BTM gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk,
- a nevelés hatására a SNI és BTM gyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés,
- óvodai nevelésünk, fejlesztésünk egész időtartama alatt kiemelt feladatunk az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában,
- a SNI és BTM gyermekkel szemben támasztott elvárások mindig igazodnak a gyermek egyéni képességeihez és fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területen valósul meg,
- a SNI és BTM gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő foglalkozások programjai óvodánk nevelési programjainak tartalmi elemeivé válnak.

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Óvodapedagógus feladatai:

- ismerje meg a külső szakemberek gyermekről alkotott szakértői véleményét,
- teremtsen a SNI és BTM gyermek számára elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet,
- a gyermekkel szemben támasztott elvárásokat igazítsa a fejlődési zavar jellegének, illetve súlyosságának mértékéhez,
- a gyermekkel egyénileg foglalkozzon,
- terhelhetőségénél mindig vegye figyelembe a gyermek fizikai állapotát, esetleges társuló fogyatékoságát, személyiségjegyeit,
- a külső szakember véleményét alapul véve készítse el a gyermek egyéni fejlesztési tervét, a diagnózisban szereplő javaslatokat építse be fejlesztő munkájába, alkalmazzon individuális módszereket és technikákat, a gyermek fejlődésének elemzése alapján - ha szükséges- változtasson eljárásain, igazítsa az adott szükséglethez módszereit,
- egy-egy nevelési helyzet megoldásához keressen alternatívákat,
- alkalmazkodjon az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedéshez,
- a gyermek fejlesztése során működjön együtt a különböző szakemberekkel.

V.2.1.2 Tehetséggondozás

„... minden ember tehetséges, és az igazi feladat nem az, hogy kiválogassuk a tehetségeket a többiek közül, hanem hogy segítsük megtalálni mindenkinek azt, hogy ő éppen miben tehetséges.” (Prof. Dr. Csermely Péter)

Célunk hogy a „Tehetség ígéreték” kapják meg az óvodai nevelés során a számukra megfelelő egyedi fejlesztést.

Feladatunk:

- Támogató környezet megteremtése, amelyben a tehetség-ígéreték minél korábban felfedezhetők, és kiemelkedő képességeik továbbfejlesztése megvalósuljon a csoporton belül;
- A gyermekek tehetséges oldalának fejlesztése, tehetségével összefüggő gyenge területének erősítése;
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése;
- A többségen belül a differenciálás eszközzel a tehetség fejlesztésének segítése.

Az óvodás életkor még nem igazán alkalmas a tehetség egyértelmű megnyilvánulására, de már ebben az időszakban is vannak már olyan jelek, melyek arra utalhatnak, hogy a gyermek képességei valamely területen kiemelkedőek lehetnek. A tehetségígéreték fejlesztését, a tehetséggondozást a lehető legkorábban kell elkezdeni, mivel a gyermekekben rejlő, nem felismert lehetőségek örökre elveszhetnek. Úgy véljük, hogy nagyon fontos, hogy az óvodapedagógus felismerje a tehetségcsírákat, és ne tévessze össze az átlagos képességű, de ingerben gazdag környezetben nevelkedő gyermekek időleges kimagasló teljesítményével. Ehhez nyújt kiindulópontot Gefferth Éva és Herskovits

Mária a tehetséges gyermekekre jellemző, felismerésüket segítő tulajdonságlistája, mely alapján folyamatosan figyeljük a hozzánk kerülő gyermekeket.

A középső csoporttól figyeljük különös tekintettel:

- az ismeretszerzés módját,
- a gyermek motiváltságát,
- a kreativitását és
- a szociális viselkedését.

A fejlesztést a lehető legkorábban kell elkezdni, oly módon hogy hagyni kell a gyermeket szabadon fejlődni, a lehetőségeket, a megfelelő körülményeket és a megfelelő eszközöket biztosítjuk számukra.

A tehetséggondozó tevékenységünk során óvodánkban arra törekszünk, hogy mindenki számára lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden területen kipróbálhassa magát, s azt követően a számára legkedvezőbb tevékenységével foglalkozhasson sokat.

„Ovifoci” tehetséggondozó programunk keretében a sportban kiemelkedő gyerekeknek tartunk külön foglalkozásokat, amelyeken a futball alapelemeit sajátíthatják el és gyakorolják. A városi óvodás fociversenyeken összemérhetik erejüket a többi óvodás focistával.

A „Pumukli óvodában” a német nyelv iránt érdeklődő gyerekek ismerkedhetnek meg a német nyelv alapjaival és a német kultúrával. A németes gyerekek ünnepek alkalmával a Gyakorló iskolában vesznek részt az elsősökkel közös német nyelvű műsorban és találkoznak a Német Nemzetiségi Önkormányzat tagjaival.

A mozgást és a hozzá kapcsolódó képességeket fejlesztő „Ovi-foci” és az idegen nyelvvél való ismerkedést biztosító „Pumukli óvoda” mellett választhatják a gyermekek a kézügyességet, térlátást, téri tájékozódást alakító alapvető matematikai ismereteket nyújtó origami foglalkozásokat. Évszakonként, ünnepkörökhöz kapcsolt mini kiállításokon mutatjuk meg a gyermeki alkotásokat mások számára.

V.2.2 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése

Bár intézményünkben jelenleg kevés a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, de fejlesztésükre programunk és nevelőtestületünk is felkészült.

A gyermekek elfogadtatása fontos, éppen az óvodában, ahol ez által megelőzhetjük az előítéletek kialakulását, az óvodások pedig elsajátíthatják a segítés helyes és természetes módjait. Mindennapi gyakorlatunk a képességfejlesztő eljárások segítségével fejleszt az óvodás korosztályt.

Céljaink:

- Az óvodáskor végére – az óvodai és családi neveléssel közösen – a gyermekek rendelkezzenek az iskolai élet sikeres megkezdéséhez szükséges képességekkel.
- A családi nevelés szükséges és kellő mértékben történő támogatása.

Feladataink:

- a gyermek és a család megismerése,
- anamnézis készítése, a segítség minél korábbi megkezdése,
- a diagnózisra épített egyéni fejlesztési tervek alapján történő fejlesztőmunka mielőbbi megkezdése,
- a gyermekek számára képességfejlesztő feladatok, játékok beépítése a napi tevékenységbe (különösen a játékidőbe, de nem zavarva a gyermek szabad játékát),
- lehetőségekhez mérten alkalmazni a preventív és korrekív fejlesztő tevékenységeket mikro csoportos és egyéni foglalkoztatási formában,
- a gyermek beilleszkedésének, fejlődésének folyamatos nyomon követése,
- szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése,
- helyes, reális önértékelés kialakítása,
- meglévő erősségekre épített gyermeki fejlesztés,
- a rendszeres óvodába járás elérése.

Az integráció felvállalása az alábbi elvárásokat, magatartásformákat követeli meg óvoda dolgozóitól, hallgatóinktól:

- Nevelésünket, viselkedésünket a tolerancia, az elfogadás, befogadás és a tapintat jellemezze, ezzel mintát adva intézményünkbe járó gyermekeknek és szülőknek;
- Hátrányos megkülönböztetés nem érheti sem a gyermeket, sem a szülőt;
- Differenciált nevelés és fejlesztés alkalmazása.

V.3 A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

Feladataink:

- a mindennapi élethez szükséges képességek, valamint szokás és szabályrendszer kialakítása,
- a szülő figyelmének felhívása a térítési díjkedvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, beóvodázási támogatások lehetőségéről, szükség esetén segítségnyújtás a kedvezmények igényléséhez,
- családi életre és egészséges életmódra nevelés, az egészséget értéknek tekintő gondozásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés
- differenciált képességfejlesztés,
- szülői értekezletek, csoportmegbeszélések, egyéni beszélgetések biztosítása,
- folyamatos rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról
- szülőkkel közös programok szervezése.

V.4 Szolgáltatásaink

Az óvoda köznevelési intézmény, a feltételek biztosításával lehetőséget teremt a szülők és a gyermekek számára a különböző szolgáltatások eléréséhez.

Az óvoda részt vesz a gyermekek vízhez szoktatásában, kísérőt biztosítva az egyetem gyakorló iskolájának uszodájába eljutáshoz, valamint a gyermekek felügyeletét megoldja a szülők érkezéséig. Maga a vízhez szoktatás költségeit a szülők térítik meg.

A néptánc, gyermektánc alapjainak elsajátításához térítésmentesen biztosítjuk a helyiséget, a szülők az oktatás díját fizetik.

VI. AZ ÓVODAI NEVELÉS DOKUMENTÁLÁSA

VI.1. A jogszabályban előírt és egyéb dokumentumaink

- óvodai törzskönyv, az óvoda jellemző adataival
- felvételi és mulasztási napló
- étkezési nyilvántartó lap
- csoportnapló
- óvodai felvételi előjegyzési napló
- óvodai szakvélemény
- jegyzőkönyv a gyermekbalesetekről
- nyilvántartás a gyermekbalesetekről
- gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentáció
- határozat a még egy évre óvodában maradó/óvodai nevelésben részesülő nagycsoportos gyermekekről

VI.2. Egyéb dokumentumaink és nyomtatványok

- felmentés rendszeres óvodába járás alól
- értesítés óvodaváltoztatásról
- a hallgatók tevékenységének dokumentálása a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Karának mindenkori elvárása alapján

VI.3. Tervezés

Tudatos, tervszerű tevékenységünk elengedhetetlen feltétele. Szükség van rá, hogy a gyermekek fejlődését, tudatosan segíthessük, életüket, optimális körülmények biztosításával szervezhessük.

A tervezés és dokumentálás a nevelőmunkához ad biztonságot, segíti az előrelátást, rendszerességet, fokozatosságot, és folyamatosságot biztosít.

A munkánkat segítő, elsődleges dokumentum a csoportnapló.

Nevelési terv:

Egy nevelési évre szóló terv, mely a gyerekek fejlődését három szintre osztja fel.

A nevelési tervben félévkor és az évvégén a gyerekek jelével jelezzük, hogy melyik szinten állnak.

Hálóterv (fejlesztési terv):

Fél évre előre meghatározza a fejlesztés tartalmát, tevékenységi körökre és hetekre lebontva.

A nevelési és a hálóterv határozza meg az egy hónapra tervezett szervezési feladatokat.

VI.4. Csoportnapló

A csoportnaplónk tartalmazza a hatályos jogszabályokban előírtakat, valamint a program megvalósulását szolgáló egyéb terveket:

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a három-négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként: a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait, a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit havi bontásban (hálóterv formájában), és a megvalósulás értékelését havonta.
- a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,
- a feljegyzést a csoport életéről.

VI.5. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A dokumentumoknak ki kell terjedni a gyermekek megismerésére, folyamatos megfigyelésére, a fejlődés rögzítésére, a gyermek aktuális fejlettségi állapotának meghatározására.

Intézményünk adaptálta a Nagy Jenőné által készített Gyermektükör fejlődésnyomon követő dokumentumot, kiegészítve a helyi sajátosságokkal.

Eszerint alkalmazzuk a fejlődés nyomon követő dokumentumunkban:

- **anamnézis:** a gyermekekkel történő első ismerkedés eszköze. Fontos információkat ad a gyermekek fejlődési jellemzőiről, választ adhat a később jelentkező fejlődési zavarra. Szülő tölti ki a nyomtatványt;
- **gyermek egyéni fejlettségmutatói:** a gyermekek fejlődésének nyomon követése az anyás beszoktatás tapasztalatairól, a gyermek testalkatának, mozgásfejlettségének, érzelmi-akarati életének, társas kapcsolatainak, értelmi fejlettségének jellemzőiről; A gyermekek fejlettségi szintjének rögzítése félévenkénti ütemezés szerint történik;

- **fejlesztési terv:** a külső szakértői vélemény alapján féléves általános fejlesztési tervet készítünk, amelyet szükség szerint bontunk tovább részletesebb havi-kéthavi fejlesztési tervre, amely a csoportos fejlesztésen túl segíti a gyermek fejlődését;
- **a gyermekfejlődésére vonatkozó feljegyzések:** a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményeket jelenítjük meg;
- **szakértői vizsgálatok:** amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait; a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait;
- **szülők tájékoztatása:** félévenkénti rendszerességgel fogadóóra keretében tájékoztatjuk a szülőket a gyermek fejlettségi állapotáról, amely eredményéről írásos feljegyzés készül.
- **összegzés:** az óvodáskor végére egy összegzés készül a gyermek fejlettségi állapotáról, ezen összegzés alapján állítja ki intézményünk a beiskolázáshoz készített óvodai szakvéleményt.

VII. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei

„Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.” A szülő kérelmére és az óvodavezető, valamint a védőnő egyetértésével, a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, az ötödik életév betöltéséig felmentést adhat a kötelező óvodai nevelésben való részvétel alól, amennyiben a hatályos jogszabályok erre lehetőséget adnak, ha a gyermek családi körülményei, képességeinek kibontakoztatása, sajátos helyzete indokolja.”¹

Óvodánk biztosítja a folyamatos felvételt minden 3. életévet betöltött gyermek számára, a hatályos jogszabályoknak megfelelően, valamint a maximálisan felvehető gyermek létszám figyelembe vételével.

Az iskolába lépés feltételei

„A gyermek abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, legkésőbb az azt követő évben tankötelessé válik. Az a gyermek, akinek esetében azt a szakértői bizottság javasolja, további egy nevelési évig az óvodában részesül ellátásban, és ezt követően válik tankötelessé. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik. Ha a gyermek az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget korábban eléri, a kormányhivatal a szülő kérelmére szakértői bizottság véleménye alapján engedélyezheti, hogy a gyermek hatéves kor előtt megkezdje tankötelezettségének teljesítését.”

„A tankötelezettség kezdetéről az óvoda vezetője, ha a gyermek nem járt óvodába az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság, az óvoda, az iskola vezetője vagy a szülő kezdeményezésére az iskolaérettségi vizsgálat alapján a szakértői bizottság dönt.”²

A fejlődés várható jellemzőit óvodáskor végére az alapprogramban meghatározottak alapján fogalmazzuk meg.

Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek érettsége, amely különböző életkorban alakulhat ki, ezáltal egyéni eltéréseket mutathat. Mindezt figyelembe véve tárjuk fel, mikor éri el a gyermek - az iskolai élet megkezdéséhez szükséges - testi, lelki, szociális fejlettséget. A „Gyermektükör”-ben rögzítettek alapján készítjük el összegző megállapításainkat.

---

¹ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 8. §. (1) és (2) bekezdés
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV#ljb19param

² uo.: 45. § (2) és (4) bekezdés

Az óvodás kor végére elérendő fejlődési jellemzők:

A családi és óvodai nevelés együttes eredményeképpen válnak a gyermekek nagy része testileg, lelkileg és szociálisan éretté az iskolai élet megkezdéséhez.

A gyermek az óvodás kor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

A szociálisan egészségesen fejlődő, érett gyermek: kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására. A feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint – kreatív elvégzésében nyilvánul meg.³

Testi fejlettség:

A testileg fejlett gyermek eljut az első alakváltozáshoz, teherbíróvá válik, megnő az állóképessége. Mozgása rendezett, harmonikus, képes finommotorikus mozgássorozatokra. Szándékosan tudja irányítani mozgását, viselkedését, szükségleteit.

Értelmi képességek fejlettsége:

A képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás; mennyiségi ismeretei vannak, képes csoportosításra, összehasonlításra, különböző szempontok szerint. Emlékszik a közeli és távoli történésekre, eseményekre, emlékezetébe vési és felidézi a verseket, dolgokat felismeri az ok- okozati összefüggéseket, képes véleményt mondani azokról. Elemi ismeretekkel rendelkezik a környező valóságról és önmagáról.

Szociális érettség fejlettsége

Képes alkalmazkodni a felnőttekhez, társaihoz, a megváltozott körülményekhez, képes az együttműködésre, elfogadja és végrehajtja a kéréseket, utasításokat. Észreveszi, ha valakinek segítségre van szüksége, betartja az alapvető illemszabályokat, képes viselkedését szabályozni egyre önállóbb, önfegyelemre képes feladattudata kialakulóban van.

Pedagógiai munkánk eredményeként a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Egészséges életmód alakítása terén:

- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni és késleltetni;
- A tisztálkodási eszközöket önállóan képes használni, illetve kezelni;
- Önállóan öltözködik, vetkőzik, ruházatáról gondoskodik;
- Meg tudja ítélni, hogy miből mennyit kér;
- Szívesen fogyaszt egészséges ételeket, sok ízt ismer;
- Az étkezés kulturált szokásait természetes módon alkalmazza;
- Nem szemetel, igényévé vált a tisztaság, ápoltság és rendezettség;
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés ok-okozati összefüggését;
- Szeret a szabadban mozogni évszaktól függetlenül, életkorának megfelelő edzettsége;
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi szabályokat;
- Vigyáz saját és mások testi épségére.

---

³ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés terén:

- A csoport szokás- szabályrendszerének ismerete viselkedésében is tükröződik;
- Képes társaihoz alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni;
- Segítséget nyújt az arra rászorulóknak;
- Képes konfliktushelyzetet megoldani önállóan is;

- Szívesen kommunikál, kooperál társaival, az udvariassági szabályokat alkalmazni tudja;
- Képes érzelmein uralkodni, tud veszíteni, elismeri mások győzelmét;
- Érzelmait ki tudja fejezni, empatikus, harmonikus, kiegyensúlyozott, tartós érzelmi állapot jellemzi;
- A jó és a rossz között különbséget tud tenni;
- Akarati megnyilvánulásaiban kitartó, megbízható, szabálytartó, felszabadult;
- Feladattudata, egészséges öntudata, önértékelése kialakult;
- Szereti, és korához képest védi is a természetet, ápolja a növényeket, gondozza az állatokat;
- Szülőkkel való kapcsolatát bizalom, szeretet, kölcsönösség jellemzi.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása során:

- Korának megfelelően kialakult a pontos érzékelése, észlelése;
- Képes térbeli viszonyokat felismerni, megnevezni;
- A keresztcsatornák működése, figyelemtartóssága korának megfelelő;
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel;
- Az utasításokat megérti, szókincse egyéni fejlettségének megfelelő;
- Bátran kérdez, verbális emlékezete korának megfelelő;
- Ismeri és használja az udvariassági kifejezéseket. Gondolatait, élményeit, ismereteit összefüggő módon képes kifejezni;
- Kialakul szándékos figyelme, emlékezetük, problémamegoldó gondolkodása életkorának, képességeinek megfelelő;
- Képes az együttműködésre, a közösségi élet szempontjából fontos normák és szabályok betartására;
- Rendelkezik a valósághű észleléshez szükséges képességekkel;
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani;
- Élményeiről beszámol, el tudja mondani;
- A migráns gyermek is megérti és megérteti magát az óvoda mindennapjaiban.

A játék terén

- Képes elmélyülten végezni egy tevékenységet, akár több napon keresztül is;
- Képes olyan játékhelyzetek megteremtésére, amelyeket élménye alapján ábrázol és a szerepek, eszközök kiválasztását is önállóan tudja végezni;
- Szívesen vállal szerepet, magabiztos azok eljátszásában;
- A gyakorló játék csak a konstruáló és szerepjáték elemeként jelenik meg;
- Barkácsolást is szívesen kezdeményez, amelyet megfelelő technikai tudással végez és felhasználja más játékokban is az elkészült tárgyakat;
- Egyéni ötlet alapján képes olyan építményeket létrehozni, amelyek precízen

- kivitelezettek, és összekapcsolhatók más játékokkal;
- Kedves meséit szívesen és önállóan is bábozza, dramatizálja, képes saját története eljátszására;
- A játékhoz tartozó szabályokat ismeri, képes alkalmazkodni az elvárásokhoz;
- Viselkedésében tükröződnek a megismert pozitív erkölcsi tulajdonságok, a kialakult szokások, szabályok;
- Kortársait elfogadja, képes az együttjátszásra;

Munka jellegű tevékenységek során

- Szívesen vállal egyéni megbízásokat, a közösségért végzett munkát pontosan teljesíti;
- Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát;
- Örömmel vesz részt a növények és állatok gondozásában, környezete tisztántartásában;
- A munkafolyamatok során segíti társait, örül a közösen elvégzett feladatoknak;
- Figyel környezete, ezen belül saját tárgyai, ruházata rendjére;
- Képes az életkorának megfelelő önellátásra;

Anyanyelvi és irodalmi nevelés terén

- Segít a mesehallgatás feltételeinek megteremtésében;
- Örömmel, figyelmesen hallgatja végig a mesét;
- Beszédének minősége kidolgozott, összetett mondatokban is kommunikál;
- beszédfejtelve megfelel a kommunikációs helyzetnek és életkori sajátosságainak;
- Az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges kommunikációs képességekkel rendelkezik;
- Képes önálló mesemondásra, megkezdett történetek folytatására, saját történet megfogalmazására;
- Szívesen tanul verseket, képes azok felidézésére;
- Dramatizáláshoz, bábozáshoz szükséges feltételeket önállóan megteremti, a történeteket képes játékába beépíteni;
- Ismeri és alkalmazza a népmesék ismert szófordulatait;
- Kialakulnak az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszédalkészítés alapjai.

Ének-zenei nevelés során

- Örömmel vesz részt énekes játékokban;
- Önállóan kezdeményez kedvelt énekes játékokat, népi mondókákat, rigmusokat;
- Saját hangmagasságában képes tisztán énekelni;
- Ismeri és megkülönbözteti a zenei fogalom párokat (magas-mély, halkhangos, lassú-gyors);
- Érti az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.

Vizuális nevelés során

- Örömmel, saját kezdeményezésre is ábrázol. Kialakul esztétikai igényessége saját maga és környezete iránt;
- Képes a belső fantáziakép vizuális megjelenítésére, egyéni, szabad önkifejezésre;
- Ismeri és alkalmazza a változatos technikákat, anyagokat, képes választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül;
- Munkáiban megjelenik, síkban és térben, a harmonikus arány –forma – színvilág;
- Kialakul az eszközök rendeltetésszerű és magabiztos használata;
- Rácsodálkoznak környezetük szépségeire, tudnak gyönyörködni benne, meglátják esztétikai értékeit;
- Örül alkotásainak az egyéni és közös kompozíciónak;
- Képes értékítélet megfogalmazására.

Mozgás, mozgásos játékok terén

- Igényli és szereti a mozgást, a kedvelt mozgásos játékokat önállóan és kitaratóan játssza;
- Mozgástapasztalatai folyamatosan bővül, biztonságosan mozog, tudja mozgását irányítani;
- Nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakul;
- Kialakul testsémája, oldalisága, környezetében képes tájékozódni, ismeri az irányokat;
- Az ügyességi, egyéni és csapatjátékok szabályait betartja, kialakul az egészséges versenyszellem;
- Képes a gimnasztikai gyakorlatok pontos, esztétikus végrehajtására;

A külső világ tevékeny megismerése során

- Képes biztonsággal eligazodni az őket körül vevő természeti és társadalmi környezetben;
- Kialakulnak alapvető személyiségjegyeik: környezet felfedezése, a rácsodálkozás, a természet szeretete, gondozása;
- Környezetükben szerzett ismereteket játékában, és egyéb tevékenységeiben felhasználja;
- Kialakul az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges készsége, képessége;
- Tud 10-ig számolni, nagyság, forma szín szerint összehasonlítani;
- Megkülönbözteti a téri irányokat, használja a névutókat;
- Önállóan gyakorolja a növény –és állatgondozás egyszerűbb műveleteit;

VIII. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program hatálya:

A Pedagógiai programban meghatározottak kiterjednek az óvodával jogviszonyban álló minden személyre, és az intézmény közalkalmazottaira. Hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti óvodánk előző nevelési programja.

A Pedagógiai Program elfogadása, legitimálása:

A Pedagógiai Programot nevelőtestületünk fogadja el, és az óvodavezető jóváhagyásával válik érvényessé. A Pedagógiai Program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, fenntartónk a Kaposvári Egyetem egyetértése szükséges.

A Pedagógiai program érvényessége:

A program felülvizsgálata legalább ötévente szükségessé válik, még akkor is, ha erre nincs központi, illetve felsőbb rendelkezés. Óvodánk vezetőségének át kell tekintenie a Pedagógiai programot, hogy megfelel-e a hatályos jogszabályi előírásoknak, érvényesülnek-e az előírásai, eleget tesz-e az intézmény által kitűzött célnak.

A Pedagógiai Program nyilvánossága

A Pedagogia programot jóváhagyás után nyilvánosságra kell hozni, amelyet az óvoda honlapján közzéteszünk, valamint a vezetői irodában mindenki számára hozzáférhető helyen kifüggesztünk.

HATÁROZAT

A Kaposvári Egyetem Gyakorlóóvoda nevelőtestülete a Pedagógiai Programba foglaltakat elfogadja, magára nézve kötelezőnek tekinti.

2014. március 31.

A nevelőtestület nevében:

HATÁROZAT

A Kaposvári Egyetem Gyakorlóóvoda nevelőtestülete által elfogadott Pedagógiai Programot jóváhagyta.

2014. március 31.

HATÁROZAT

A Kaposvári Egyetem, mint fenntartó a Kaposvári Egyetem Gyakorlóóvoda nevelőtestülete által elfogadott, az óvodavezető által jóváhagyott Pedagógiai Program többletkötelezettséggel járó részét (II.7. A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök alfejezetet) a 2014. április 10-én kelt 53/2014. (IV.10.) számú határozatával jóváhagyta.

IX. FELHASZNÁLT IRODALOM

Pedagógiai programunk az alábbi jogszabályok figyelembe vételével készült:

- 363/2012. (XII.17.) számú Kormányrendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült,
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, annak módosításait
- 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések és az integrációs rendszerben részt vevő intézmények és az ezen intézményekben dolgozó pedagógusok 2012. évi támogatásáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF

A Pedagógia Program készítéséhez felhasznált egyéb szakirodalom:

- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet és a Color Print Kiadásában, 1997.
- Zilahy Jenőné – Stöckert Károlyné – Dr. Ráczné dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével. Eötvös József Kiadó, Budapest, 1997.
- Dr. Tótszöllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában FER-CO Kft, 1994.
- Fábrián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program. Fabula humán Szolgáltató Bt. Miskolc, 1996.
- Nagy Jenőné: Gyermektükör. A gyermekek fejlődését, fejlesztését segítő útmutató Szolnok. Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Óvodapedagógusok Országos Egyesülete, 153 p. 2006